

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

Handelingen

Annales

INTEGRAAL VERSLAG
VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE

COMPTE RENDU INTÉGRAL
DE LA RÉUNION PUBLIQUE DE LA

COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE
VAN

COMMISSION DE LA JUSTICE
DU

19-01-2000

19-01-2000

Inhoud

Woensdag 19 januari 2000

COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE - COM 090

Samengevoegde interpellaties van :

- de heer Geert Bourgeois tot de minister van Justitie over "de benoeming tot voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Luik" (nr. 208)

- de heer Tony Van Parys tot de minister van Justitie over "de beleidslijnen inzake benoemingen" (nr. 210)

- de heer Bart Laeremans tot de minister van Justitie over "de benoeming van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Luik" (nr. 211)

- de heer Jean-Pol Poncelet tot de minister van Justitie over "de aanstelling van mevrouw Reynders tot voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Luik" (nr. 218)

sprekers : **Geert Bourgeois**, voorzitter van de VU&ID-fractie, **Tony Van Parys**, **Bart Laeremans**, **Jean-Pol Poncelet**, voorzitter van de PSC-fractie, **Marc Verwilghen**, minister van Justitie

Moties

11

Sommaire

Mercredi 19 janvier 2000

COMMISSION DE LA JUSTICE - COM 090

Interpellations jointes de :

- M. Geert Bourgeois au ministre de la Justice sur "la nomination du président du tribunal de première instance de Liège" (n° 208)

- M. Tony Van Parys au ministre de la Justice sur "la politique menée en matière de nominations" (n° 210)

- M. Bart Laeremans au ministre de la Justice sur "la nomination du président du tribunal de première instance de Liège" (n° 211)

- M. Jean-Pol Poncelet au ministre de la Justice sur "la désignation de Mme Reynders à la présidence du tribunal de première instance de Liège" (n° 218)

orateurs : **Geert Bourgeois**, président du groupe VU&ID, **Tony Van Parys**, **Bart Laeremans**, **Jean-Pol Poncelet**, président du groupe PSC, **Marc Verwilghen**, ministre de la Justice

4

Motions

11

AGALEV-ECOLO	:	Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
CVP	:	Christelijke Volkspartij
FN	:	Front National
PRL FDF MCC	:	Parti Réformateur libéral - Front démocratique francophone - Mouvement des Citoyens pour le Changement
PS	:	Parti socialiste
PSC	:	Parti social chrétien
SP	:	Socialistische Partij
VLAAMS BLOK	:	Vlaams Blok
VLD	:	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU&ID	:	Volksunie&ID21

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 50 0000/000 : Parlementair Document van de 50e zittingsperiode +
het nummer en het volgnummer
QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden
HA : Handelingen (Integraal Verslag)
BV : Beknopt Verslag
PLEN : Plenumvergadering
COM : Commissievergadering

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 50 0000/000 : Document parlementaire de la 50e
législature, suivi du n° et du n° consécutif
QRVA : Questions et Réponses écrites
HA : Annales (Compte Rendu Intégral)
CRA : Compte Rendu Analytique
PLEN : Séance plénière
COM : Réunion de commission

Officiële publicaties uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : alg.zaken@deKamer.be

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be
e-mail : aff.generales@laChambre.be

Samengevoegde interpellaties van :

- de heer Geert Bourgeois tot de minister van Justitie over "zijn tussenkomst in de voorlopige aanhouding van Michel Nihoul" (nr. 209)

- de heer Tony Van Parys tot de minister van Justitie over "de beleidslijnen inzake de uitoefening van het positief injunctierecht" (nr. 217)

12

sprekers : **Geert Bourgeois**, voorzitter van de VU&ID-fractie, **Tony Van Parys**, **Marc Verwilghen**, minister van Justitie, **Gerolf Annemans**, voorzitter van de Vlaams Blok-fractie

Moties

19

Mondelinge vraag van de heer Jo Vandeurzen aan de minister van Justitie over "het personeelskader in de justitiehuzen" (nr. 745)

19

sprekers : **Jo Vandeurzen**, **Marc Verwilghen**, minister van Justitie

Samengevoegde mondelinge vragen van :

- de heer Luc Goutry aan de minister van Justitie over "de oprichting van een afdeling van het hof van beroep in West-Vlaanderen" (nr. 762)

- mevrouw Frieda Brepoels aan de minister van Justitie over "de oprichting van een afdeling van het hof van beroep van Antwerpen in de provincie Limburg" (nr. 799)

21

sprekers : **Luc Goutry**, **Frieda Brepoels**, **Marc Verwilghen**, minister van Justitie

Samengevoegde mondelinge vragen van :

- de heer Bart Laeremans aan de minister van Justitie en aan de vice-eerste minister en minister van Begroting, Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie over "de taalproblematiek van het gerecht in Brussel" (nr. 783)

- de heer Geert Bourgeois aan de minister van Justitie over "het tussentijds verslag van de commissie gerechtelijke achterstand Brussel en over de regeringsplannen terzake" (nr. 816)

(Het antwoord werd verstrekt door de minister van Justitie)

24

sprekers : **Bart Laeremans**, **Geert Bourgeois**, voorzitter van de VU&ID-fractie, **Marc Verwilghen**, minister van Justitie

Mondelinge vraag van de heer Geert Bourgeois aan de minister van Justitie over "de dringende noodzaak tot een wetswijziging met betrekking tot de rol van het openbaar ministerie in de rechtspleging zowel in burgerlijke als in strafzaken" (nr. 798)

27

sprekers : **Geert Bourgeois**, voorzitter van de VU&ID-fractie, **Marc Verwilghen**, minister van Justitie

Interpellations jointes de :

- M. Geert Bourgeois au ministre de la Justice sur "son intervention dans l'arrestation provisoire de Michel Nihoul" (n° 209)

- M. Tony Van Parys au ministre de la Justice sur "la politique menée en matière d'exercice du droit d'injonction positive" (n° 217)

12

orateurs : **Geert Bourgeois**, président du groupe VU&ID, **Tony Van Parys**, **Marc Verwilghen**, ministre de la Justice, **Gerolf Annemans**, président du groupe Vlaams Blok

Motions

19

Question orale de M. Jo Vandeurzen au ministre de la Justice sur "le cadre du personnel dans les maisons de justice" (n° 745)

19

orateurs : **Jo Vandeurzen**, **Marc Verwilghen**, ministre de la Justice

Questions orales jointes de :

- M. Luc Goutry au ministre de la Justice sur "la création d'une section de la cour d'appel en Flandre occidentale" (n° 762)

- Mme Frieda Brepoels au ministre de la Justice sur "la création d'une section de la cour d'appel d'Anvers dans la province du Limbourg" (n° 799)

21

orateurs : **Luc Goutry**, **Frieda Brepoels**, **Marc Verwilghen**, ministre de la Justice

Questions orales jointes de :

- M. Bart Laeremans au ministre de la Justice et au vice-premier ministre et ministre du Budget, de l'Intégration sociale et de l'Économie sociale sur "la problématique linguistique au tribunal de Bruxelles" (n° 783)

- M. Geert Bourgeois au ministre de la Justice sur "le rapport intérimaire de la commission sur l'arriéré judiciaire à Bruxelles et sur les plans du gouvernement à ce propos" (n° 816)

(La réponse a été donnée par le ministre de la Justice)

24

orateurs : **Bart Laeremans**, **Geert Bourgeois**, président du groupe VU&ID, **Marc Verwilghen**, ministre de la Justice

Question orale de M. Geert Bourgeois au ministre de la Justice sur "l'urgente nécessité d'une modification législative concernant le rôle du ministère public dans la procédure tant civile que pénale" (n° 798)

27

orateurs : **Geert Bourgeois**, président du groupe VU&ID, **Marc Verwilghen**, ministre de la Justice

COMMISSION DE LA JUSTICE

RÉUNION PUBLIQUE DU
MERCREDI 19 JANVIER 2000

De vergadering wordt geopend om 10.22 uur door de heer **Fred Erdman**, voorzitter.

La réunion est ouverte à 10.22 heures par M. **Fred Erdman**, président.

Regeling van de werkzaamheden

Ordre des travaux

De mondelinge vragen nr. 759 van de heer Bart Laeremans en nr. 722 van de heer Servais Verherstraeten worden naar een latere datum verschoven.

Samengevoegde interpellaties van :

- de heer Geert Bourgeois tot de minister van Justitie over "de benoeming tot voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Luik" (nr. 208)
- de heer Tony Van Parys tot de minister van Justitie over "de beleidslijnen inzake benoemingen" (nr. 210)
- de heer Bart Laeremans tot de minister van Justitie over "de benoeming van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Luik" (nr. 211)
- de heer Jean-Pol Poncelet tot de minister van Justitie over "de aanstelling van mevrouw Reynders tot voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Luik" (nr. 218)

Interpellations jointes de :

- M. Geert Bourgeois au ministre de la Justice sur "la nomination du président du tribunal de première instance de Liège" (n° 208)
- M. Tony Van Parys au ministre de la Justice sur "la politique menée en matière de nominations" (n° 210)
- M. Bart Laeremans au ministre de la Justice sur "la nomination du président du tribunal de première instance de Liège" (n° 211)
- M. Jean-Pol Poncelet au ministre de la Justice sur "la désignation de Mme Reynders à la présidence du tribunal de première instance de Liège" (n° 218)

COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE

OPENBARE VERGADERING VAN
WOENSDAG 19 JANUARI 2000

De **voorzitter** : Mijnheer Bourgeois, mag ik u eerst en vooral feliciteren met uw verkiezing tot voorzitter van uw partij. Ik weet wat het is. Uw aanwezigheid in deze commissie wijst er volgens mij op dat u een actief lid van deze commissie zult blijven.

De heer **Geert Bourgeois** (VU&ID) : Mijnheer de voorzitter, ik zal mijn best doen. Uw gelukwensen leken mij eerder op blijken van innige deelneming, maar desondanks weet ik ze toch te appreciëren.

Mijnheer de minister, collega's, de benoeming tot voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Luik van mevrouw Danielle Reynders heeft zowel in als buiten de gerechtelijke wereld heel veel beroering verwekt. Die benoeming heeft volgens mij aanleiding gegeven tot een nooit eerder geziene manifestatie van magistraten en advocaten. Ook in de media was heel wat te doen over deze benoeming. Er was felle kritiek; er was sprake van nepotisme en een politieke benoeming. Het gaat over de zus van een topminister die een van de schragende figuren is van deze coalitie.

De waarnemende voorzitter, mevrouw Lovens, was de eerste kandidate van het hof van beroep en van de provincieraad van Luik. Mevrouw Reynders was niet voorgedragen door het hof van beroep en was maar de tweede kandidate van de provincieraad van Luik. Ondanks dit alles werd zij benoemd. In tegenstelling tot wat eerder werd verklaard, is dit geen primeur. Laten wij echter eerlijk zijn, het is hoogst uitzonderlijk dat iemand in dergelijke omstandigheden wordt benoemd.

Dit roept toch een aantal vragen op omdat we ons in een overgangperiode bevinden. Artikel 151 van de Grondwet is goedgekeurd, de Hoge Raad voor de Justitie moet nog worden opgericht. Om die reden zou men toch de grootste omzichtigheid en de naleving van objectieve regels inzake benoemingen verwachten. Het baart ook opzien omdat deze regering een nieuwe politieke cultuur, een politiek van depolitisering, hoog in haar vaandel voert. Uzelf bent hiervan een belangrijk symbool sinds de onderzoekscommissie-Dutroux. Een van uw belangrijkste analyses was toen dat dit land ziek is. Volgens u was er nood aan een andere cultuur, aan depolitisering. U bent de vaandeldrager van deze beweging !

Geert Bourgeois

Die benoeming is ook merkwaardig omdat u reeds herhaaldelijk heeft gezegd dat u het vertrouwen met de magistratuur wil herstellen. Een gemotiveerde voordracht van het hof van beroep negeren, lijkt mij niet de juiste manier om dit vertrouwen te herstellen. Trouwens, deze benoeming heeft aanleiding gegeven tot een betoging in Luik van magistraten en advocaten. Ik stel mij dan ook ernstige vragen bij het vertrouwen dat bij die mensen bestaat in de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg.

Mijnheer de minister, is deze benoeming - waaraan volgens mij toch een schijn van nepotisme kleeft - verenigbaar met een beleid van depolitisering? Het gerucht doet de ronde dat dit een interne afrekening is binnen de Luikse PRL. Klopt het dat de waarnemende voorzitter, mevrouw Lovens, de schoonzus is van de heer Perin en dat zij de steun had van minister Michel? Als dit klopt zou het bij deze benoeming gaan om een puur politieke strijd die zich tot op het hoogste niveau heeft afgespeeld.

Ik had graag geweten hoe u deze benoeming verantwoordt? Volgens mij twijfelt niemand aan de bekwaamheid van de kandidate die u hebt benoemd maar zij was niet voorgedragen door het hof van beroep. Ik hoop dat het hof van beroep zijn voordracht heeft gemotiveerd. U hebt daarvan afgeweken. Ik neem aan dat ook u uw benoemingsbesluit heeft gemotiveerd. Ik zou uw verantwoording terzake willen vernemen.

Ik heb problemen met het functioneren van deze nieuwe voorzitter in die omstandigheden. Ik denk aan de pers-aandacht, de betoging en de beroering daaromtrent. Zult u stappen zetten om te komen tot een sereen klimaat?

Ik weet dat de benoeming pas op 6 januari in Het Belgisch Staatsblad is verschenen, maar ik had toch graag geweten of er volgens u reeds een procedure werd opgestart bij de Raad van State?

De heer **Tony Van Parys** (CVP) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de benoeming van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Luik heeft heel wat opschudding veroorzaakt. Er was een manifestatie zonder voorgaande in het gerechtsgebouw in Luik. In de media zagen we dat er zelfs een reactie was op het ogenblik van de benoeming zelf. Nochtans zijn er de laatste jaren heel wat inspanningen geleverd om de benoemingen en de bevorderingen in het gerecht te objectiveren. Het was in die zin trouwens een ongeschreven regel dat bij een dubbele eerste voordracht van de provincieraad en het hof van beroep, omwille van de unanimiteit vanwege de adviserende organen, altijd de uitgebrachte adviezen werden gevolgd. Volgens mijn informatie zijn er de jongste tien jaar hierop geen afwijkingen geweest. Ik meen trouwens dat het niet goed is om van die unanieme adviezen af te wijken. De minister

van Justitie moet terzake een maximale objectiviteit nastreven. Ik heb trouwens vastgesteld dat minister Verwilghen bij de diverse benoemingen van voorzitters, ondervoorzitters of raadsheren van het hof van beroep totnogtoe de voordrachten volgde. Ik herinner mij nog de recente benoeming van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg in Gent, waar de minister de unanieme voordracht van de provincieraad en van het hof van beroep heeft gevolgd.

De vraag rijst dan natuurlijk waarom de minister bij de jongste benoeming dit advies niet heeft gevolgd. Hoe motiveert hij deze afwijking?

Wij hebben, terecht, onlangs de voordracht van de provincieraad afgeschaft. In de toekomst treedt de Hoge Raad voor de Justitie op. We stellen vast dat u zich in dit dossier alleen baseert op de tweede keuze van de provincieraad, want de kandidate die benoemd is, werd door het hof van beroep immers helemaal niet voorgedragen. Deze handelwijze past niet in de trend en de noodzaak van de objectivering van benoemingen.

Ik verwijs in dit verband ook naar enkele recente benoemingen in het notariaat. Men benoemde daar enkele personen die ook niet de beste adviezen hadden gekregen. Vandaag verschenen in het Belgisch Staatsblad twee arresten van de Raad van State waarbij benoemingen van 30 december 1999 van notarissen werden geschorst omdat de adviezen niet werden gevolgd en de objectiviteit niet kon worden gegarandeerd.

Wat is de beleidslijn inzake de benoemingen in de magistratuur en het notariaat? Wordt de trend naar objectivering gevolgd of zijn er andere elementen die de minister hebben geïnspireerd? Ik denk hier aan de familieband tussen de recente voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg in Luik en een lid van de regering.

De heer **Bart Laeremans** (Vlaams Blok) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het Vlaams Blok heeft nooit geloofd in het zogenaamde nieuwe klimaat van depolitisering dat na de verslagen van de commissie-Dutroux zou zijn ontstaan. Wij zijn steeds blijven beweren dat zeker aan Franstalige kant de bestaande politisering van het gerecht zou worden voortgezet. De PS en de PRL hebben blijvend de nadruk gelegd op een afspiegeling van de politieke verhoudingen in de magistratuur en dus het voortzetten van de politieke benoemingen. Bijvoorbeeld in het debat over de samenstelling van de Hoge Raad hebben wij daarvoor gewaarschuwd. Mede omdat de Hoge Raad door de Senaat zou worden samengesteld zou het een hoogfeest van politieke benoemingen worden. Wij hebben gelijk gekregen, want momenteel is hij door de Senaat politiek

Bart Laeremans

samengesteld. De heer Bourgeois heeft toen nog gezegd dat wij de mensen zand in de ogen strooiden. Zij hebben nu echter zelf moeten vaststellen dat alles politiek zal blijven gebeuren.

Wat de specifieke benoeming van mevrouw Reynders betreft, die nog volgens het oude systeem gebeurt, deze is beschamend en ontluisterend. Niet alleen de manifestaties voor en in het gerechtsgebouw van Luik waren uniek, ook de eedaflegging gebeurde op een ontluisterende wijze. De voorzitter van deze rechtbank heeft de politici die hiervoor verantwoordelijk zijn duidelijk gezegd dat dit onwaarschijnlijk is en dat de oude politieke cultuur heeft gezegevierd.

Een aantal politici doen het tegenovergestelde van wat zij beweren. Er is werkelijk een duidelijke band met één van de belangrijkste ministers van dit land. Mevrouw Reynders is de zuster van de minister van Financiën. Bovendien was zij door niemand voorgedragen voor deze benoeming. Ik kan de minister wel ergens begrijpen. Hij heeft immers zeer veel te danken aan zijn goede collega Reynders. Ik doel dan niet alleen op het feit dat hij vandaag minister is, hoewel de PRL hier zeker een steentje toe heeft bijgedragen, ook het feit dat hij destijds voorzitter van de commissie-Dutroux kon worden is deels aan de PRL te danken. Normaal gezien had de heer Reynders immers zelf voorzitter kunnen worden. Omwille van het feit dat zijn zuster destijds onderzoeksrechter was, kon dit niet. De huidige minister van Justitie heeft zijn bekendheid daaraan te danken. Hij heeft dus zelfs op rechtstreekse wijze veel te danken aan de heer Reynders. In het klimaat van "voor wat hoort wat" is heel deze benoeming goed te begrijpen.

Mijnheer de minister, ik heb in dit verband een aantal vragen voor u. Welke criteria liggen er aan de basis van deze benoeming? Welke evenwichten moesten gerespecteerd worden? Welke politieke evenwichten hebben hier gespeeld? Welke beleidslijn zult u in de komende periode, voor de Hoge Raad geïnstalleerd is, hanteren voor de benoemingen? Ervaart u dit nieuwe klimaat inzake de justitiële benoemingen dat u in de vorige legislatuur zo sterk bepleit hebt? Ervaart u dat er geen druk meer wordt uitgeoefend om wie dan ook te benoemen? Of ervaart u vanuit welbepaalde hoek nog steeds druk om hier en daar politieke benoemingen te lanceren?

M. Jean-Pol Poncelet (PSC): Monsieur le président, monsieur le ministre, le moins que l'on puisse dire est que les décisions que vous avez prises ont suscité un certain émoi et un émoi certain, y compris dans le monde judiciaire liégeois qui a organisé une manifestation silencieuse en guise de protestation, événement exceptionnel et sans doute sans précédent. La presse faisait état d'une nomination provoquant un scandale à Liège et, je

cite, "la désignation plus que probable de Mme Reynders provoque un véritable scandale dans les milieux judiciaires de la Cité ardente". Je pense que l'indignation est largement décrite par ces quelques références.

Nous sommes en effet en droit de nous demander si cette désignation ne jette pas un trouble certain et ne porte pas atteinte à la crédibilité de nos institutions et tout spécialement à l'indépendance de la justice, tellement sollicitée depuis de nombreuses années.

Je souligne de plus l'aspect médiatique du problème lorsque, lors de la prestation de serment de Mme Reynders, le président qui était chargé de la recueillir s'est indigné lui-même des circonstances dans lesquelles on lui faisait jouer ce rôle. C'était aussi sans précédent dans le monde judiciaire.

Il ne faut pas trop s'attarder sur le processus mais je pense nécessaire de rappeler que conformément à la version actuelle de l'article 151 de la Constitution, le président du tribunal de première instance est nommé par le Roi sur deux listes doubles. Mes collègues ont rappelé que la première liste émanait de la cour d'appel et la deuxième du conseil provincial. En l'occurrence, pour la présidence du tribunal de première instance de Liège, la cour d'appel a présenté Mme Lovens comme première candidate et M. Fontaine comme second candidat, tandis que le conseil provincial, après des débats agités, a finalement présenté Mme Reynders comme seconde candidate en lui préférant également Mme Lovens en premier lieu. Il y a donc eu une seule candidate présentée sur les deux listes et il s'agissait de Mme Lovens.

Comme en atteste la publication au Moniteur, entre une candidate présentée première à la fois par une autre juridiction et par le conseil provincial et, je voudrais le souligner, exerçant par ailleurs la fonction de présidente du tribunal ad intérim depuis un long moment et une candidate qui n'est présentée seconde que par un organe politique, vous avez décidé de choisir la candidate présentée seconde par l'organe politique. Bien sûr, vous êtes libre de votre décision et c'est bien normal mais, en l'occurrence, vous dérogez à une tradition établie selon laquelle le ministre de la Justice nomme un candidat qui est présenté deux fois premier.

On a parlé de dépolitisation des nominations et de promotion des magistrats. C'est un souci que nous partageons tous et qui est évidemment nécessaire. Tout le monde se souvient des longs débats qui ont voulu d'ailleurs, à l'occasion de la mise en place du Conseil supérieur de la Justice, limiter la marge de manœuvre du ministre pour éviter de tomber dans ce travers. Monsieur le ministre, ma conclusion est donc que vous devez avoir des raisons impérieuses pour faire passer devant deux autres personnes cette candidate qui, indépendamment

Jean-Pol Poncelet

de ses compétences et là n'est pas le débat, n'est pas présentée par la cour d'appel et, si elle est présentée par un organe politique, ne l'a été qu'en second. C'est d'autant plus regrettable que cette décision intervient à quelques jours de la mise en place du Conseil supérieur de la Justice qui est précisément chargé de ce genre de décision.

Mes questions sont relativement brèves et tournent autour de trois sujets. La première sera posée au nom de l'esprit des accords Octopus qui ont permis de lancer la réforme de la Justice, esprit d'ailleurs mis en avant dans la déclaration du gouvernement. Monsieur le ministre, quelles sont les motivations précises qui vous ont conduit à ne pas suivre les deux présentations qui ont été faites et à procéder à cette nomination à la présidence du tribunal de première instance de Liège ?

La deuxième question que je voudrais poser appelle une réponse claire et précise. Personne n'ignore les liens familiaux entre Mme Reynders et l'actuel ministre des Finances. Monsieur le ministre, avez-vous eu avec ce dernier une discussion ou un contact sur la désignation de Mme Reynders à Liège ?

Enfin, j'en viens à ma troisième question. Il me revient que Mme Lovens aurait écrit au ministre pour lui demander de fournir des éléments complémentaires à son dossier. En commission de la Justice, vous avez déclaré le 10 octobre dernier, qu'"au tribunal de première instance de Liège, le dossier concernant la nomination d'un président a été soumis à mon cabinet le 27 août 1999". Vous ajoutiez : "cependant, un candidat m'a écrit afin de pouvoir faire valoir des éléments complémentaires. Le dossier a été retransmis à l'administration afin d'analyser cette situation, conformément à la jurisprudence du Conseil d'Etat qui exige un traitement identique pour tous les candidats". Ma question est double : confirmez-vous avoir reçu ce courrier et quelle suite lui avez-vous donnée ?

Minister **Marc Verwilghen** : Mijnheer de voorzitter, collega's, sta mij toe op de diverse interpellaties over hetzelfde onderwerp globaal te antwoorden. Mijn antwoord is onderverdeeld in drie delen : ten eerste, het technische gedeelte, dat ook voor een stuk het feitelijke gedeelte inhoudt; ten tweede, het politieke gedeelte en, ten derde, de bijkomende vragen die door sommige leden werden gesteld.

Sta mij toe aan te vatten met u de ervaringen mee te delen die ik gedurende de eerste zes maanden als minister van Justitie inzake benoemingen heb meegeemaakt.

Er is een algemene regel die ik heb leren onderkennen. De persoon die wordt benoemd vindt het de normaalste zaak van de wereld dat hij benoemd is, want hij be-

schouwt zichzelf als de beste kandidaat. Zeer vaak kan men vaststellen dat de andere kandidaten de neiging hebben uitgerekend die benoeming als een politieke benoeming af te schilderen, wat ik enigszins begrijp in de teleurstelling die vaak de hunne is. Ik bedoel, een minister van Justitie kan nooit goed doen.

Hetzelfde ondervind ik bij notarissen. Als in een notariaat van vader op zoon of dochter wordt benoemd, dan wordt dit ook aangevoeld als een a-politieke benoeming. Doet men dit niet, dan zijn er heel wat vaders- of moeders-notarissen die de benoeming aanzien als van politieke aard.

Ten eerste, voor het technische gedeelte geef ik u de feiten. Mevrouw Reynders voldoet juridisch-technisch aan de wettelijke voorwaarden om te worden benoemd tot voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Luik. Laat dit duidelijk zijn. Daarover bestaat geen betwisting. Ik voeg er onmiddellijk aan toe dat ook de twee andere kandidaten hieraan beantwoorden.

Mevrouw Reynders werd weliswaar niet voorgedragen door het hof van beroep, maar wel door de provincieraad. Het oude artikel 151 van de Grondwet voorziet in de wijze waarop de kandidaten worden voorgedragen en welke organen deze voordrachten moeten doen : het hof van beroep en de provincieraad. Ik meen dat de voordrachtlijst de minister niet belet een ander kandidaat te benoemen dan deze die in de lijst is opgenomen. De keuze van de minister wordt bovendien niet ingegeven door de plaats die deze of gene kandidaat op deze of gene lijst inneemt. Objectieve criteria moeten worden vastgelegd om de keuze te verantwoorden. Het zal u niet verbazen dat ik niet de eerste minister van Justitie ben die met deze problematiek wordt geconfronteerd. Mijn voorganger weet precies wat ik bedoel. Als mijn departement mij goed heeft ingelicht, is in 1998, door een ministerieel besluit van 28 november, een ondervoorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Luik benoemd die door het hof van beroep te Luik als tweede kandidaat werd voorgedragen en door de provincieraad niet werd voorgedragen.

Il s'agissait de la nomination de Mme Ancia. Je ne me souviens pas que le monde judiciaire liégeois ait contesté cette décision. Il n'y a pas eu de manifestation, pas d'incident pendant la prestation de serment, pas de trahison d'un accord convenu avec le premier président de la cour d'appel de Liège.

Ik geef een ander voorbeeld. Bij de benoeming van een raadsheer bij het hof van Cassatie werd een kandidaat - de heer Batsel - door de Kamer verkozen die zelfs niet door het hof werd voorgedragen. Er ontstond protest. Mijn voorganger werd hierover geïnterpelleerd op 10 september 1998. Ik zou zijn antwoorden grotendeels kunnen overnemen. De toenmalige minister had zich bij zijn keuze gebaseerd op objectieve en wettelijke criteria.

Marc Verwilghen

In het benoemingsdossier van de voorzitter van de rechtbank te Luik heb ik een precieze gedragslijn gevolgd. De criteria die in de wet bepaald zijn, stellen geen probleem. Het zijn objectieve criteria, maar de toepassing ervan kan vragen doen rijzen.

Dit is een delicate materie omdat een minister op die manier een voorkeur kan tonen voor een bepaald kandidaat. Het betonen van een voorkeur moet op een correcte en rechtvaardige wijze gebeuren. De beslissing moet gemotiveerd worden.

De Raad van State zal desgevallend oordelen over de gelijkwaardigheid en de gehanteerde motieven.

Tot op heden werd nog geen beroep bij de Raad van State aangetekend.

Ik heb de gedragslijn gevolgd en heb de titels en de verdiensten van elke kandidaat vergeleken. Ik heb oprecht gemeend de voorkeur te moeten geven aan de kandidatuur van mevrouw Reynders. Ik heb me niet laten beïnvloeden maar heb me uitsluitend gebaseerd op de wettelijke adviezen.

D'ailleurs, je voudrais souligner que tout le monde reconnaît que Mme Reynders est une bonne juriste. De surcroît, je crois qu'elle a le caractère ferme qui est nécessaire, comme *primus inter pares*, pour mener un corps de magistrats. Enfin, dans sa requête de postulation, j'ai pu constater qu'elle a amplement indiqué de quelle façon elle comptait assurer le management du tribunal de première instance de Liège.

Het is voor een minister niet gemakkelijk om te worden geconfronteerd met een benoemingsdossier van een magistrate die dezelfde naam draagt als een collega-minister. In dit geval ging het om de minister van Financiën, met wie ik op geen enkele wijze over dit dossier contact heb gehad. Ik verhele niet dat ik liever minister was geworden op een ogenblik dat de Hoge Raad voor de Justitie volledig zou zijn opgestart. Het systeem waarin deze raad verantwoordelijk is voor de benoeming en bevordering van magistraten hebben wij allen gewenst. Ik ben er als minister dan ook trots op dat ik steeds achter dit benoemingsbeleid heb gestaan en het altijd heb verdedigd.

Sta mij echter toe twee opmerkingen te maken. In deze zaak heb ik niemand horen twifelen aan de kwaliteiten van mevrouw Reynders; iedereen schijnt het erover eens te zijn dat ze garant staat voor een waardige, deskundige en gedegen leiding van de zetel van de rechtbank van eerste aanleg te Luik. Alvorens haar te benoemen heb ik mij hiervan op basis van de adviezen vergewist. Ik roep mevrouw Reynders dan ook op om alle mogelijke twijfels weg te nemen door haar kwaliteiten in de praktijk om te zetten. Ik hoop dat ze ten volle beseft dat ze met een handicap aan haar mandaat begint. Het nieuwe systeem

is nog niet in werking getreden, het oude bestaat in de geest ook niet meer. In deze overgangsfase heeft mevrouw Reynders het nadeel van de twijfel. Ik reken erop dat zij de dynamiek van een jonge en moderne magistratuur zal belichamen en de hele heibel snel zal doen vergeten.

Eén van de redenen waarom een nieuw benoemings- en bevorderingssysteem door de Hoge Raad is ingevoerd, is dat niemand nog langer vrede kon nemen met het oude systeem. Er moet nu niet worden beweerd dat het oude systeem garanties bood voor objectiviteit zolang de minister er zich niet mee bemoeide. Bij de voordracht door de provincieraad en de selectie door collega's speelden politieke, familiale en amicale overwegingen vaak een rol. Het systeem mag dan ook niet als een zuiver systeem worden voorgesteld. Het zal worden vervangen. Ik zal er persoonlijk op toezien dat de onafhankelijkheid op een onbelemmerde en krachtvolle wijze in werking zal treden. Ik roep de leden van de commissie op om het nodige te doen opdat de nieuwe instelling op het goede spoor wordt gezet.

Dit is de start van een nieuw tijdperk. Ik wil de laatste minister van Justitie zijn die wordt aangesproken over benoemingen en bevorderingen, ook al zijn ze perfect verdedigbaar. Ik vraag de kandidaten en hun beschermheren om in de toekomst aan mijn deur voorbij te gaan. Verzoeken die de onafhankelijkheid van de Hoge Raad in het gedrang zouden brengen, zullen bij mij geen gehoor vinden. Laten we ons allen scharen achter de aanwijzing dat de rechtbank van eerste aanleg te Luik ondanks alle discussie een bekwaame leiding heeft. Laten we vooral hopen dat het nieuwe benoemings- en bevorderingssysteem beter werkt dan het oude.

Dan kom ik tot de concrete vragen van de interpellanten. De heer Bourgeois had het over het serene klimaat waarin de nieuwe voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg zal moeten werken. Hopelijk is de sfeer niet zozeer verslechterd dat iedere werking van de rechtbank onmogelijk wordt gemaakt. Sommigen hebben gemeend hun ergernis te moeten ventileren, anderen hebben niet gereageerd. Eenieder die moet waken over de goede werking van de justitie, dus in de eerste plaats Justitie zelf, heeft de plicht om erop toe te zien dat mevrouw Reynders haar taak op een efficiënte wijze kan uitoefenen. Als men het bestaan van een onafhankelijke macht aanvaardt moet men ook aanvaarden dat personen ervoor kiezen tot deze onafhankelijke macht te behoren. In dat geval moet hen de mogelijkheid worden geboden hun carrière uit te bouwen, zelfs als ze dezelfde naam dragen als een lid van de regering.

De heer Van Parys had het over de benoemingen in het notariaat. Ik heb tijdens de commissievergadering van 11 januari hierover reeds duidelijkheid verschaft. Ik herhaal nogmaals dat de benoemingen uitsluitend gebeuren

Marc Verwilghen

op basis van de diverse verleende adviezen. Ik moet de heer Van Parys er niet op wijzen dat deze adviezen soms tegenstrijdig zijn en voor dezelfde kandidaat zelfs verschillen naargelang de standplaats waarvoor hij postuleert. Dit maakt het voor buitenstaanders niet altijd gemakkelijk om een juist inzicht te krijgen in het besluit.

Ik rond af met de opmerking dat sommige benoemingen waarbij nepotisme geen enkele rol speelt als politieke benoemingen worden beschouwd, terwijl overdrachten van vader op zoon niet als politieke benoemingen worden gezien. Dit lijkt mij niet in overeenstemming met de geest van de wet die tijdens de vorige regeerperiode werd goedgekeurd.

De heer **Geert Bourgeois** (VU&ID) : Mijnheer de minister, ik neem akte van uw verklaring dat in dit dossier geen enkele politieke invloed gespeeld heeft en dat uw collega u niet heeft beïnvloed. Niettemin geeft u de indruk dat u tot nu toe benaderd wordt in andere dossiers. U zegt dat u iedereen oproept om niet langer te proberen de minister te beïnvloeden. Ik geloof u op uw woord. Wij gaan ervan uit dat u hier zelfstandig beslist hebt. Hebt u echter de beste beslissing genomen ? U zegt dat u nooit goed kan doen : wie benoemd is voelt zich terecht de beste, wie niet benoemd is zegt dat hij ten onrechte gepasseerd werd. Ik denk dat u wél goed kan doen. Soms is het weliswaar heel moeilijk en delicaat om een afweging te maken. Ook zonder het nieuwe artikel 151, zonder Octopus, moet u als minister niettemin een afweging van titels en verdiensten maken en moet u de beste kandidaat benoemen, rekening houdend met alle elementen van het dossier. Dat is uw taak. Het behoort tot de regels van behoorlijk bestuur, vastgelegd door de Raad van State, vóór er enige formele regel ter zake was.

Wat dit betreft, heb ik het gevoel dat u niet echt uw beslissing wil toelichten, daarin de lijn doortrekkend van uw voorgangers. Hen heb ik ook herhaaldelijk gevraagd waarom zij in concrete dossiers kandidaat x boven kandidaat y verkozen hebben. U hebt alleen gezegd dat u de titels en verdiensten heb afgewogen. Ik dring aan op een grotere transparantie. Indien ik nu gemeenteraadslid was, mijnheer de minister, dan had ik het benoemingsdossier kunnen gaan inkijken, en had ik kunnen kijken welk dossier elk van de kandidaten ingediend had, welk de motivering van de provincieraad was, welk de motivering van het hof van beroep was en welke uw benoemingsbeslissing was, waarin u inderdaad een afweging moet maken.

Ik wil aandringen op transparantie. Wanneer wij interpelleren en u er zich toe beperkt te zeggen dat u een afweging gemaakt hebt en de titels en verdiensten vergeleken hebt, dan moeten wij afwachten of er een procedure bij de Raad van State is of niet.

Verleden week heb ik u nog geïnterpelleerd over de benoemingen in het notariaat. Ik neem aan dat uw laatste woorden daarover niet op mij betrekking hadden, want ik heb hier zeker nooit verdedigd dat een apolitieke benoeming een verdienste zou zijn die van vader op zoon overgaat. Ik heb u toen horen zeggen dat er twee procedures tot schorsing en vernietiging ingesteld waren. Er zijn inderdaad vandaag twee schorsingsarresten gepubliceerd, maar in de krant lees ik vandaag dat er drie schorsingen zouden zijn en dat er vier procedures zouden zijn. Ik hoop dat u in dit dossier heel correct gemotiveerd hebt.

In ieder geval roep ik u op - ik dien ook een motie terzake in - dat u in afwachting van het volledig in werking treden van artikel 151, de meest strikte objectiviteit zou hantieren, dat u bovendien een transparant beleid zou voeren en dat u de Kamer én de publieke opinie elke uitleg zou verstrekken waarop ze recht hebben. Indien u gelijk hebt, dan hebt u er belang bij dat aan te tonen en dat te motiveren om elke twijfel weg te nemen. Daarom interpelleren wij hier ook.

De heer **Tony Van Parys** (CVP) : Mijnheer de voorzitter, de minister vergelijkt de toestand met de benoeming van mevrouw Ancia tot ondervoorzitter en van de heer Batselélé tot raadsheer in het hof van Cassatie. Deze vergelijking houdt echter geen steek. In de eerste plaats ging het bij mevrouw Ancia om een benoeming tot ondervoorzitter van de rechtbank. Bovendien werd zij door het hof voorgedragen. Dit is met mevrouw Reynders niet het geval. Ten slotte wil ik erop wijzen dat mevrouw Ancia, voor zover ik weet, geen familiale banden heeft met een excellentie.

Wat de vergelijking met het dossier van de heer Batselélé betreft, kan ik de minister meedelen dat er helemaal geen sprake was van een afwijking van de eerste dubbele voordracht. De eerste kandidatuur werd door de Senaat aan de heer Batselélé toegekend en de minister heeft zich aan deze beslissing gehouden.

Het afwijken van de dubbele eerste voordracht hield een groot risico in. Bovendien lag het niet voor de hand de kandidaat te kiezen die door de provincieraad in tweede orde werd gekozen. Het kan dan ook niemand verbazen dat er vragen rijzen met betrekking tot de familiale banden van de kandidaat met de minister van Financiën. Het was niet verstandig in dit geval de keuze van de provincieraad in tweede orde te volgen aangezien het Octopusakkoord de voordracht door de provincieraad niet meer voorschrijft.

Deze benoeming moet worden beschouwd als een negatief signaal voor de personen die voor een loopbaan in de magistratuur hebben gekozen en hopen op een objectieve manier te worden gewaardeerd. De genomen beslissing lag geenszins voor de hand voor een korps-overste van de minister van Justitie.

Tony Van Parys

Ik geef toe dat er soms wel eens vragen rijzen bij adviezen inzake het notariaat. Uit het schorsingsbesluit dat vandaag in het Belgisch Staatsblad is verschenen, kan men afleiden dat de Raad van State in ten minste twee gevallen van oordeel was dat er redenen waren om de benoemingen in Aalst en in Namen te schorsen.

Ik dring er dan ook bij de minister op aan om de trend om op een objectieve manier te beslissen, voort te zetten en de unanimiteit van de instanties die kandidaten voordragen, te respecteren. Op die manier kan elke mogelijke schijn van partijdigheid inzake benoemingen worden voorkomen.

De heer **Bart Laeremans** (Vlaams Blok) : Mijnheer de minister, u hebt er zich inderdaad tamelijk gemakkelijk vanaf gemaakt, onder meer door de bal fijn terug te kaatsen naar uw voorganger en naar de benoeming van Ancia destijds tot ondervoorzitter van de rechtbank in Luik. Ondertussen is ook duidelijk dat op die manier het evenwicht gewoon werd hersteld. Ancia had een PSC-etiket en heeft nog op het kabinet van oud-minister Wathelet gewerkt. Batsel had een PS-etiket en kwam rechtstreeks uit het kabinet van minister Onkelinx. De PSC had dus een benoeming binnen, de socialisten hadden hun benoeming binnen en nu ook de liberalen.

Uw argumentatie is weinig overtuigend. U zegt te hebben afgewogen, maar u zegt niet wat u hebt afgewogen. U hebt de kwalificaties en de verschillende vereisten in elk geval hier niet geopenbaard, merkwaardig genoeg. Dat geeft inderdaad weinig zicht op heel de situatie. Aan ons controlerecht wordt helemaal geen gevolg gegeven.

Verder zegt u nog dat niemand heeft getwijfeld aan die kwalificaties en dat niemand haar kwaliteit ter discussie heeft gesteld. Dat is eenvoudig niet waar. Dat was misschien zo in de adviezen, mijnheer de minister, maar de eedaflegging werd diezelfde avond nog uitgezonden op de televisie en degene in wiens handen mevrouw Reynders de eed heeft afgelegd, heeft uitdrukkelijk gezegd, ik citeer : "Laten wij hopen dat u aan dezelfde kwalificaties zult voldoen als diegene die werd voorgedragen". Dat is openlijk het in twijfel trekken van de kwalificaties van mevrouw Reynders. Men hoopt dat ze wel eens zou kunnen voldoen. De andere kandidate was voor de magistraten die haar hadden voorgedragen duidelijk veel efficiënter en beter als voorzitter van de rechtbank. Wij blijven dus de grootste twijfels koesteren over haar kwalificaties.

Ten slotte hoopt u dat het nieuwe systeem voor verbetering zal zorgen, maar na wat er in de Senaat is gebeurd, is nu al duidelijk dat alle voor de Hoge Raad voor Justitie aangewezen personen allemaal een partijpolitiek etiket dragen : ofwel hebben zij een politiek verleden ofwel nauwe banden met bepaalde partijen. Wij vrezen dan ook dat het benoemingsbeleid meer dan ooit politiek

wordt gecentraliseerd, waardoor het erger zal worden dan ooit. Wij hebben daarvoor gewaarschuwd tijdens de Octopusdebatten en wij hebben nadien gelijk gekregen, maar het is altijd jammer als men te vroeg gelijk heeft en als pas nadien blijkt dat men gelijk heeft gehad.

M. Jean-Pol Poncelet (PSC) : Monsieur le président, je ne peux évidemment pas me satisfaire des réponses apportées par le ministre aux questions qui ont été posées. Il a fait référence à des décisions antérieures, mais M. Van Parys nous a démontré que comparaison n'est pas raison puisqu'il s'agissait d'une vice-présidence et d'un arrêté ministériel. Mais la grande différence, c'est que le ministre actuel nous a promis pendant des mois que la situation allait changer, qu'il mènerait une autre politique et que cette période était révolue. Or, vous mettez à présent en oeuvre tous les travers que vous avez dénoncés pendant tant de temps, lorsque vous étiez dans l'opposition.

Comme vous l'avez confirmé, vous avez fait prévaloir le second choix d'un organe politique au détriment d'une candidate qui avait la préférence des deux institutions qui avaient été consultées.

Par ailleurs, je n'ai pas obtenu de réponse à ma question qui était de savoir si oui ou non, vous aviez eu un contact à ce sujet avec l'actuel ministre des Finances. Vous avez désavoué une personne qui a occupé cette fonction ad interim pendant trois ans, sans faire état de la moindre critique à son égard. Par conséquent, le jugement que vous portez sur l'une et l'autre est faussé car vous ne donnez aucun argument convaincant.

Dans votre réponse, vous avez fait référence à des critères légaux, comme une perspective de management que Mme Reynders aurait présentée. A mon avis, ces arguments ne pourront prévaloir que lorsque le Conseil supérieur de la Justice fonctionnera puisque c'est explicitement pour cette instance que cette méthode a été mise en oeuvre. Où en est d'ailleurs la situation à son sujet ? Vous ne nous avez pas fait part d'avancées en ce qui concerne la mise en place de ce Conseil.

En ce qui concerne la capacité des candidates à travailler en équipe - critère qui me paraît être aussi important -, vous avez dit qu'un caractère ferme était nécessaire. Tout le monde a compris ce que cela signifie quant au caractère de la personne que vous avez désignée.

Enfin, je vous avais posé une dernière question à propos de laquelle vous ne nous avez rien dit : la nécessaire égalité des candidates. Je vous ai demandé si vous aviez été informé d'un courrier et quelle avait été votre réaction à ce sujet. Les deux candidates ont-elles finalement été placées sur un pied d'égalité ? Vous ne nous avez pas répondu à cet égard. Je pense donc que votre réponse ne peut que susciter la défiance de l'opposition que je représente.

Minister **Marc Verwilghen** : Mijnheer de voorzitter, ik wil even kort reageren op de verschillende uiteenzettingen. Het bestaande systeem zal afgeschaft worden. De wettelijke bepalingen daarvoor zijn genomen.

Ik wil ook ingaan op de gemotiveerde transparantie van de beslissing. De kandidaten hebben alle toegang tot het dossier en tot de dossierstukken. Zij kunnen de motivering dus lezen.

Ik stel vast dat men opmerkingen heeft over de vergelijkingen die ik maak. Voor mij gaat het om het principe. Dat principe is hetzelfde wanneer er iemand is die ondervoorzitter wordt of die een promotie naar een hof zou moeten maken.

De zaken in het notariaat, die voor de Raad van State aanhangig werden gemaakt, gaan over 44 benoemingen op 600 kandidaten. Ik moet dus niet toelichten dat er in deze omstandigheden altijd mensen zullen zijn die een procedure inleiden.

Er zijn ondertussen ook twee schorsingen. Op het ogenblik dat ik geantwoord heb, collega Bourgeois, heb ik gezegd dat er twee waren. Daar zijn ondertussen nog eens twee schorsingen bijgekomen. Dat maakt dus een totaal van vier.

Je voudrais encore donner une réponse à notre collègue Poncelet qui demande où en est le Conseil supérieur de la magistrature ou de la justice. Je m'en suis déjà expliqué à propos de l'accord Octopus, où vous étiez représenté par Mme Nyssens, votre collaboratrice à vos côtés. J'ai bien expliqué la situation de ce Conseil supérieur et sa date d'entrée en fonctionnement; j'ai annoncé que les arrêtés royaux que j'ai élaborés seraient présentés au Conseil des ministres de ce vendredi.

Je peux donc en conclure que vous n'avez probablement pas été informé.

J'ajouterai un deuxième élément. A un moment, il a été demandé d'élargir la requête par une requête amplificative. J'ai fourni toutes les possibilités, mais elles n'ont pas amené à revoir la décision que j'ai prise. J'ai tenu compte de ces informations, mais elles ne sont pas apparues suffisamment pertinentes pour modifier la décision définitive.

De **voorzitter** : Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.

En conclusion de cette discussion, des motions ont été déposées.

Een eerste motie van aanbeveling werd ingediend door de heren Geert Bourgeois en Tony Van Parys en luidt als volgt :

"De Kamer, gehoord de interpellaties van de heren Geert Bourgeois, Tony Van Parys, Bart Laeremans en Jean-Pol Poncelet

en het antwoord van de minister van Justitie, - beveelt de minister aan inzake benoemingen en bevorderingen van magistraten de geest van het nieuwe artikel 151 van het Gerechtelijk Wetboek nauw na te leven en uitsluitend rekening te houden met bekwaamheid en geschiktheid, - beveelt de minister verder aan de grootste transparantie inzake benoemingen na te leven."

Une première motion de recommandation a été déposée par MM. Geert Bourgeois et Tony Van Parys et est libellée comme suit :

"La Chambre, ayant entendu les interpellations de MM. Geert Bourgeois, Tony Van Parys, Bart Laeremans et Jean-Pol Poncelet

et la réponse du ministre de la Justice, - recommande au ministre, en matière de nominations et de promotions de magistrats, de respecter strictement l'esprit du nouvel article 157 du Code judiciaire et de ne tenir compte que des seuls critères de compétence et d'aptitude;

- recommande également au ministre de respecter la plus grande transparence possible pour ce qui concerne les nominations."

Een tweede motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Bart Laeremans en luidt als volgt :

"De Kamer, gehoord de interpellaties van de heren Geert Bourgeois, Tony Van Parys, Bart Laeremans en Jean-Pol Poncelet

en het antwoord van de minister van Justitie, - betreurt de benoeming van mevrouw Reynders tot voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Luik, - vraagt de minister om zich in de toekomst te onthouden van partijpolitiek geïnspireerde benoemingen."

Une deuxième motion de recommandation a été déposée par M. Bart Laeremans et est libellée comme suit :

"La Chambre, ayant entendu les interpellations de MM. Geert Bourgeois, Tony Van Parys, Bart Laeremans et Jean-Pol Poncelet

et la réponse du ministre de la Justice, - déplore la nomination de Mme Reynders comme présidente du tribunal de première instance de Liège;

- demande qu'à l'avenir, le ministre s'abstienne de procéder à des nominations politiques."

Een motie van wantrouwen werd ingediend door de heer Jean-Pol Poncelet en luidt als volgt :

voorzitter

"De Kamer, gehoord de interpellaties van de heren Geert Bourgeois, Tony Van Parys, Bart Laeremans en Jean-Pol Poncelet

en het antwoord van de minister van Justitie, - stelt vast dat de minister voor het eerst, inzake de benoeming voor een voorzitterschap van een rechtbank van eerste aanleg, de dubbele voordracht die hem was voorgelegd, naast zich heeft neergelegd en de voorkeur heeft gegeven aan een persoon die niet door het hof van beroep was voorgedragen en die slechts als tweede keuze van een politiek orgaan vermeld stond;

- is de mening toegedaan dat de minister zijn beslissing niet afdoende gerechtvaardigd heeft in het licht van de traditie, die wil dat de minister een kandidaat(ate) die door het hof van beroep en de provincieraad tweemaal als eerste wordt voorgedragen, benoemt;

- is bijgevolg van mening dat die handelwijze van de minister er zonder meer op wijst dat hij de voorkeur heeft gegeven aan een louter politieke benoeming die noch met de recente keuzen uitgestippeld door de wetgever, noch met de regeringsverklaring verzoenbaar is;

- spreekt haar wantrouwen uit ten overstaan van de minister."

Une motion de méfiance a été déposée par M. Jean-Pol Poncelet et est libellée comme suit :

"La Chambre, ayant entendu les interpellations de MM. Geert Bourgeois, Tony Van Parys, Bart Laeremans et Jean-Pol Poncelet

et la réponse du ministre de la Justice, - constate que, pour la première fois, en matière de nomination à la présidence d'un tribunal de première instance, le ministre de la Justice n'a pas suivi la double présentation qui lui était faite, a donné la préférence à une personne qui n'a pas été présentée par la cour d'appel et qui n'était que le second choix d'un organe politique, - estime que le ministre n'a pas justifié sa décision de manière adéquate au regard de la tradition qui veut que le ministre nomme un ou une candidat(e) présenté(e) deux fois premier(pre-mière) par la cour d'appel et le conseil provincial, - estime par conséquent qu'en agissant de la sorte, tout porte à croire que le ministre a procédé à une nomination purement politique, incompatible avec les choix récents effectués par le législateur et la déclaration gouvernementale, - marque sa méfiance vis-à-vis du ministre."

Een eenvoudige motie werd ingediend door de dames Fauzaya Talhaoui en Jacqueline Herzet en de heren Hugo Coveliers, André Frédéric en Bart Somers.

Une motion pure et simple a été déposée par Mmes Fauzaya Talhaoui et Jacqueline Herzet et MM. Hugo Coveliers, André Frédéric et Bart Somers.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.

Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

Samengevoegde interpellaties van :

- **de heer Geert Bourgeois tot de minister van Justitie over "zijn tussenkomst in de voorlopige aanhouding van Michel Nihoul" (nr. 209)**

- **de heer Tony Van Parys tot de minister van Justitie over "de beleidslijnen inzake de uitoefening van het positief injunctierecht" (nr. 217)**

Interpellations jointes de :

- **M. Geert Bourgeois au ministre de la Justice sur "son intervention dans l'arrestation provisoire de Michel Nihoul" (n° 209)**

- **M. Tony Van Parys au ministre de la Justice sur "la politique menée en matière d'exercice du droit d'injonction positive" (n° 217)**

De heer **Geert Bourgeois** (VU&ID) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ook in deze zaak werd heel wat aandacht geschonken aan uw handelwijze. Uw tussenkomst heeft geleid tot de voorlopige aanhouding van Michel Nihoul, net voor Kerstmis. Het betreft hier, naar mijn mening, tot nu toe de meest spectaculaire zaak van voorlopige invrijheidstelling die onder toepassing van de nieuwe wet van 5 maart 1998 valt. Allereerst wil ik beklemtonen dat ik geen oordeel vel over de grond van de zaak of over de veroordelingen die de betrokkene heeft opgelopen en nog minder over het lopende onderzoek dat in Neufchâteau wordt gevoerd in de zaak van de verdwenen en de vermoorde kinderen.

Ik wil het in mijn interpellatie voornamelijk hebben over uw optreden in deze zaak en over de mogelijke precedentwaarde ervan. Deze wet is nieuw. De commissie voor voorwaardelijke invrijheidstelling moet oordelen over deze problematiek, in afwachting van de oprichting van de strafuitvoeringsrechtbank. Mijnheer de minister, het is mijns inziens nuttig dat uw rol hierin wordt uitgeklaard. De feiten, zoals ik ze heb vernomen, hebben zich als volgt voorgedaan. Toen Nihoul zich op 23 december 1999 om 9.30 uur niet aanbood bij de sociaal assistente, is er een heel reeks van telefoontjes op gang gekomen. U telefoneerde met de procureur-generaal, de heer Van Oudenhove. Hij telefoneerde op zijn beurt met de heer Dejemeppe. Er werd druk uitgeoefend op de procureur-generaal. Toen beide heren aanvoelden dat zij in een moeilijke positie kwamen en er iets moest gebeuren, zouden zij een wetsdokter ter plaatse hebben gestuurd. Deze zou een rapport hebben geschreven waarin zou staan dat de betrokkene ziek was. Ik laat hierbij in het midden of hij al dan niet te ziek was om zich te verplaat-

Geert Bourgeois

sen. Later op de avond zou uw kabinetschef nog meer druk hebben uitgeoefend. Men zou er zelfs mee gedreigd hebben in de pers bekend te maken wie verantwoordelijk was voor de niet-aanhouding. Uiteindelijk zou u een schriftelijk bevel hebben gegeven om op te treden.

Dat is het verhaal dat ik heb gehoord. Ik zou van u graag vernemen wat zich precies heeft voorgedaan. Waaruit bestond uw interventie in dit dossier ?

Het tweede onderdeel van mijn interpellatie heeft betrekking op het positief injunctierecht, waarop u zich hebt beroepen. Dit injunctierecht, opgenomen in artikel 274 van het wetboek van strafvordering, houdt in dat de minister het bevel kan geven om misdrijven te vervolgen. In dit geval gaat het uiteraard niet om het vervolgen van een misdrijf, maar om een nieuwe aanhouding van iemand die voorlopig in vrijheid was gesteld. Bovendien is het injunctierecht een uitzonderlijke aangelegenheid, waarvan de minister van Justitie slechts in bijzondere omstandigheden gebruikmaakt. Alle rechtsgeleerden en commentatoren zijn het daarover eens. Daarenboven kan de minister dit recht alleen invoeren als het openbaar ministerie niets onderneemt. Het principe van de individuele onafhankelijkheid van de parketmagistraat werd door de Grondwetgever nogmaals bevestigd in het nieuwe artikel 151 van de Grondwet. Niet alleen de zittende magistratuur maar ook het openbaar ministerie bekleden in individuele aangelegenheden een onafhankelijke positie.

Een ander aspect van dit injunctierecht is dat er van u wordt verwacht dat u een zekere terughoudendheid tentoonspreidt, gelet op het feit dat er nogal wat spanningen zijn tussen de betrokkene en uzelf. Men zegt mij dat u zich geregeld persoonlijk laat inlichten over de stand van zaken van het onderzoek in Neufchâteau. Ik weet dat de betrokkene dreigt een klacht tegen u te zullen indienen. Vindt u dat dergelijke materies onder het positief injunctierecht vallen ?

Een ander onderdeel van mijn vraag is achterhaald. Mijn interpellatieverzoek dateert immers van voor de nieuwe vergadering van de commissie tot voorwaardelijke invrijheidstelling. Ik wou weten of de zaak bij deze commissie aanhangig werd gemaakt en wanneer zij zou bijeenkomen. Niettemin wil ik beklemtonen dat de commissie volgens mij vlugger had moeten bijeenkomen. Het Hof in Straatsburg heeft een rechtspraak ontwikkeld die zegt dat in deze materie moet worden geoordeeld door een rechterlijke instantie. Vandaar dat wij ernaar streven - en u bent het daarmee eens - om strafuitvoeringsrechtbanken te installeren. De commissie voor voorwaardelijke invrijheidstelling kan in de ruime zin van het woord worden beschouwd als een rechterlijke instantie. Toch denk ik dat in dergelijke omstandigheden de tijdsspanne

tussen de vordering van het openbaar ministerie tot aanhouding en het bijeenkomen van een onafhankelijke instantie, zeer beperkt moet worden gehouden. Dat was hier niet het geval.

De heer **Tony Van Parys (CVP)** : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, naar aanleiding van dit dossier stelt zich een principiële vraag met betrekking tot het aanwenden van het positief injunctierecht bij niet-naleving van de voorwaardelijke invrijheidstelling. Ik wil die vraag loskoppelen van het individuele dossier. Het gebruik van het positief injunctierecht is, geloof ik, een initiatief dat slechts zeer uitzonderlijk genomen wordt. Als ik goed ben ingelicht heeft men voor het laatst gebruik gemaakt van het positief injunctierecht naar aanleiding van het dossier Latinus. Ik denk dat het de toenmalige minister Wathélet was die daarvan voor het laatst gebruik maakte.

Over het algemeen maakt men gebruik van het injunctierecht om de vervolging te vorderen ten aanzien van sommige feiten of verdachten. In dit dossier gebruikt men het voor het eerst in het kader van de nieuwe wet inzake de voorwaardelijke invrijheidstelling. Men gebruikt het positief injunctierecht met de bedoeling iemand voorlopig aan te houden.

Ik wijs op het belang van het probleem. Wanneer men in deze zaak het positief injunctierecht aanwendt heeft dit voor gevolg dat iemand van zijn vrijheid wordt beroofd. Bij het klassiek gebruik van het positief injunctierecht stelt men de vervolging in en daarna is het aan de onderzoeksrechter om de nodige initiatieven te nemen. In dit geval heeft het positief injunctierecht als onmiddellijk gevolg dat iemand van zijn vrijheid wordt beroofd en gebruikt men eigenlijk een prerogatief dat enkel de onderzoeksrechter heeft. Het is dus zeer de vraag of het gebruik van het positief injunctierecht met betrekking tot de voorwaardelijke invrijheidstelling mogelijk is. Het antwoord van de minister is heel belangrijk omdat dit een precedent zou kunnen zijn.

Indien men de wetgeving op de voorwaardelijke invrijheidstelling zo interpreteert dat de minister van Justitie vooralsnog de mogelijkheid heeft om daarin tussen te komen, is dit inderdaad een heel belangrijk precedent en zal dit in de toekomst nog kunnen gebeuren. Ik betwijfel dit samen met de commissie voor de voorwaardelijke invrijheidstelling, die in de beslissing die werd genomen om Nihoul vrij te laten, haar twijfels uit ten aanzien van het initiatief. De commissie voor de voorwaardelijke invrijheidstelling zegt het volgende, ik citeer : "Considérant que cette injonction, à la supposer conforme à l'article 274 du Code d'instruction criminelle, a pour objet de faire procéder à l'arrestation provisoire..."

De commissie zegt zelf dat zij veronderstelt dat men dat initiatief genomen heeft op basis van artikel 274. Hiermee laat zij eigenlijk verstaan dat het zeer twijfelachtig is dat in

Tony Van Parys

artikel 274 de bedoeling zat om het positief injunctierecht te gebruiken bij de procedure van de voorwaardelijke invrijheidstelling, meer bepaald bij het laten aanhouden van een verdachte.

Ik kom tot mijn eerste vraag. Kan men hier het positief injunctierecht gebruiken ? Dit is een belangrijke principiële vraag met verregaande consequenties.

Mijn tweede vraag is concreet. Heeft men, in het dossier Nihoul, van het positief injunctierecht gebruik gemaakt omwille van het stilzitten van het parket ? Wat was het standpunt van het parket ? Heeft men dat initiatief genomen omdat het parket niet had gereageerd op het feit dat de voorwaarden niet werden nageleefd, of heeft het parket de tijd niet gehad om initiatief te nemen ? Dit is een heel concrete vraag die ik aan de minister stel. Naar mijn aanvoelen moet men het openbaar ministerie in eerste instantie de gelegenheid laten om te reageren op de vaststelling dat bepaalde voorwaarden niet zijn nageleefd.

Ik kom tot een derde element van de interpellatie. Is het gebruik van het positief injunctierecht, dus het initiatief van de minister, conform de geest van de nieuwe wet inzake de voorwaardelijke invrijheidstelling ? Waarom hebben wij die bevoegdheid overgelaten aan de commissie voor de voorwaardelijke invrijheidstelling ? We deden dit omdat we het niet goed vonden dat de uitvoerende macht, de politiek, terzake tussenbeide komt. Het was de uitdrukkelijke bedoeling van de wetgever dit over te laten aan de instanties die daarvoor zijn uitgerust, die daarvoor de know how hebben en die over de nodige informatie beschikken.

Omzeilen we nu de geest van de wetgeving omtrent de voorwaardelijke invrijheidstelling eigenlijk niet door via het positief injunctierecht toch weer in een bepaald dossier tussenbeide te komen ?

Ik heb nog een vraag die daarbij aansluit. Zal het, vanwege de minister van Justitie, in de toekomst een beleidslijn zijn om telkens zijn positief injunctierecht in te roepen als de voorwaarden voor voorwaardelijke invrijheidstelling niet zijn nageleefd ? Als dit het geval is, dan vrees ik dat de minister zich veel problemen op de hals haalt. Hij eigent zich dan de bevoegdheid toe van het toezicht op de naleving of niet-naleving van de voorwaarden voor de voorwaardelijke invrijheidstelling.

Mijnheer de minister, het is mijn mening dat het, ten aanzien van het dossier Dutroux-Nihoul, onvoorzichtig is om daarin te actief op te treden. Ik denk dat het beter zou zijn dat de minister zo neutraal mogelijk optreedt en zich afzijdig houdt ten overstaan van eender welk standpunt in dit dossier.

Ik vrees dat, in de mate dat de minister een standpunt inneemt of een houding aanneemt, dit op een bepaald ogenblik reële risico's zou kunnen inhouden. Hij stelt zich, al dan niet terecht, niet enkel bloot aan de kritiek van onvoldoende onafhankelijkheid of partijdigheid. Men zou ook kunnen opperen dat een aantal fundamentele rechten zijn geschaad. Ik denk hierbij aan een bepaalde rechtspraak van het Europees Hof van de Rechten van de Mens waarbij, onder meer in 1995 in het zogenaamde arrest Alenet de Ribemont tegen de staat Frankrijk, men op een bepaald ogenblik uitdrukkelijk heeft gezegd, en ik citeer : "Une atteinte à la présomption d'innocence peut émaner non seulement d'un juge ou d'un tribunal mais aussi d'autres autorités publiques ou politiques."

Wij moeten ons goed bewust zijn van het risico dat men neemt wanneer men, als minister van Justitie, bepaalde standpunten inneemt ten aanzien van een bepaald dossier. Het risico bestaat dat men wel eens van dit standpunt gebruik zou kunnen maken in de loop van de procedure. Dat is natuurlijk het ergste dat ons zou kunnen overkomen.

Ik herhaal, ik denk dat het verstandig zou zijn van de minister zich in deze afzijdig te houden. Er zijn voldoende organen die toezicht kunnen houden op het onafhankelijk verloop van het dossier. Inzake de voorwaardelijke invrijheidstelling is de commissie voor de voorwaardelijke invrijheidstelling perfect geplaatst om toezicht te houden op het verloop van de voorwaardelijke invrijheidstelling. Wanneer er een onregelmatigheid werd vastgesteld, volstond het om het parket in te lichten zodanig dat de commissie haar verantwoordelijkheid kon opnemen. Ten aanzien van het gerechtelijk onderzoek is er de onderzoeksrechter, het toezicht van de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling. Op die manier kan de behandeling van het dossier onafhankelijk en correct verlopen. De partijen hebben de mogelijkheid om eender welk initiatief van de onderzoeksrechter via de kamer van inbeschuldigingstelling te beoordelen.

Het volgende wil ik nogmaals bij wijze van raadgeving naar voren brengen. Is het niet beter dat men zich afzijdig houdt ? Zo loopt men op een bepaald ogenblik niet het risico dat men een beroep zou doen op de rechtspraak van het Europees Hof van de Rechten van de Mens en zou zeggen dat wij de condities creëren om een eerlijk proces onmogelijk te maken door de autoriteit van de minister van Justitie, door het innemen van een bepaald standpunt of de neiging om dit te doen. Dit zou ik willen aanraden omdat wij in dit dossier geen enkel risico mogen lopen. Wij hebben in de parlementaire onderzoekscommissie dit dossier bekeken en onze verantwoordelijkheid opgenomen. Het zal aan degenen zijn die verder over dit dossier zullen moeten oordelen om al of niet rekening te houden met de gegevens van de parlementaire onderzoekscommissie.

Tony Van Parys

Ik denk dat de politiek in deze zijn verantwoordelijkheid heeft opgenomen en het is nu aan andere instanties om dit dossier verder te beoordelen in volle neutraliteit en onafhankelijkheid.

Minister Marc Verwilghen : Mijnheer de voorzitter, ik zal mij niet laten leiden door de inventiviteit en fantasie van de geruchtenmolen. Ik zal mij ook niet laten beïnvloeden door de pogingen van sommigen om persoonlijke confrontaties tussen de minister van Justitie en de betrokkene uit te lokken of door derden die zich in de voorbije weken reeds over het dossier hebben uitgesproken zonder ook maar enige toegang tot het dossier te hebben gehad. Ik refereer aan het werk van professor Chris Van den Wijngaert die de zeldzame verdienste heeft dat ze er, niettegenstaande de grondige wijzigingen in het strafprocesrecht, toch in geslaagd is een up to date werk te brengen. Ik was zeer onder de indruk van wat zij heeft neergeschreven en ik meen te mogen stellen dat haar studie wel degelijk een model kan zijn voor de studenten in de rechten, in welke universiteit van dit land dan ook.

Dit werk heeft mij de voor de hand liggende antwoorden op een aantal vragen gegeven. Zij zijn zo vanzelfsprekend dat wij er haast automatisch aan voorbijgaan. De professor begint met algemene beginselen. In België is de strafuitvoering, want die term gebruikt ze, als volgt georganiseerd : " De uitvoering van de straffen gebeurt door het openbaar ministerie en de minister van Justitie. Het initiatief tot de tenuitvoerlegging wordt door het openbaar ministerie genomen - artikel 165 van het Wetboek van Strafvordering. De verdere uitvoering wordt verricht door de minister van Justitie". Ze gaat verder want ze legt ook uit waarom er onlangs een wijziging is ingetreden. Ik ben het met de heer Bourgeois eens dat wij de aanbevelingen die de parlementaire onderzoekscommissie destijds formuleerde al hadden kunnen uitvoeren indien wij beschikten over strafuitvoeringsrechtbanken, dus het stadium verder dan de commissie op de voorwaardelijke invrijheidstelling die we nu kennen. Ik citeer : "Onder de vele disfuncties van het systeem die door de parlementaire onderzoekscommissie werden geïdentificeerd, vallen twee punten op met betrekking tot de strafuitvoering. Enerzijds, een te grote soepelheid bij de voorwaardelijke invrijheidstelling van gedetineerden en, anderzijds, een gebrekkige opvolging van de personen die op proef in vrijheid zijn gesteld. De hoofdbekommernis van de wetgever is vandaag ervoor te zorgen dat op proef vrijgelaten gedetineerden op een degelijke wijze worden opgevolgd en begeleid zodat tijdig wordt ingegrepen als zij zich gedurende de proefperiode slecht gedragen of nieuwe misdrijven plegen". Ze geeft voorts een toelichting over de verschillende mogelijkheden die er bestaan. Bij de voorwaardelijke invrijheidstelling valt een belangrijke zin op, namelijk : "Tijdens de proefperiode blijft een controle op de in vrijheid gestelde bestaan. De voorwaardelijke invrijheidstelling wordt dus

beschouwd als een wijze van tenuitvoerlegging van zijn vrijheidsstraf". Ik herinner aan het algemeen beginsel waarmee ik begonnen ben en volgens hetwelk de uitvoering van de straf wordt geïnitieerd door het openbaar ministerie, maar verder door de minister van Justitie wordt uitgevoerd.

Bij de pers en in de publieke opinie, maar ook in het parlement rijzen veel vragen over mijn optreden naar aanleiding van de wederopsluiting van betrokkene. Het feit dat sommigen allerlei berichten de wereld hebben ingestuurd over onwettelijke praktijken zal daar ongetwijfeld niet vreemd aan zijn. Ik moet u bijvoorbeeld niet zeggen dat men geschreven heeft dat de minister van Justitie klaarblijkelijk de telefoongesprekken, gevoerd tussen de betrokkene en de justitieassistent, zou hebben afgeluisterd. Ik kan u zeggen dat ik ondertussen een rechtzettingsbericht heb gekregen van de raadsman van de betrokkene, die zich - terecht - voor deze aantijging verontschuldigt.

Hoe graag ik ook gedetailleerd was ingegaan op wat er zich heeft afgespeeld tussen de vrijlating door de commissie voor de voorwaardelijke invrijheidstelling en de wederopsluiting door het parket, ik kon en mocht mij niet laten verleiden tot een publiek debat met de betrokkene en zijn raadsman. Ik wenste het risico niet te lopen dat mijn publieke verdediging de normale procesgang zou hebben verstoord. Er wordt mij gevraagd wat ik precies heb gedaan en of ik concrete instructies heb gegeven. Ik zal hierop antwoorden. Ik neem ook nota van de goede raad die mij wordt gegeven. Goede raad is in de politiek een uiterst zeldzaam iets. Ik zal er ook rekening mee houden, want ik neem aan dat ze met de beste bedoelingen is geformuleerd.

Vanaf de invrijheidstelling van de betrokkene heb ik duidelijk te verstaan gegeven dat er nauwlettend zou worden toegekeken op de naleving van de voorwaarden. Als de commissie voor de voorwaardelijke invrijheidstelling aan de invrijheidstelling voorwaarden verbindt, gaat het niet om een gentlemen's agreement. Dat is door professor Van den Wijngaert in haar werk trouwens ook ten overvloede onderstreept. Het gaat om een gunst en die gunst wordt gekoppeld aan een verbintenis in hoofde van de begunstigde, in dit geval de gedetineerde, die de verbintenis moet respecteren. De veroordeelde zal trouwens alleen vrijkomen wanneer hij zich expliciet akkoord verklaart met de voorwaarden van die verbintenis. Dat geldt niet alleen voor deze betrokkene, maar voor alle veroordeelden in dezelfde situatie. Ik moet niet verwijzen naar de bevindingen van de commissie, namelijk dat de gruweldaden die werden vastgesteld mede mogelijk waren door een te lakse houding, een te lakse controle op de naleving van de voorwaarden voor de invrijheidstelling.

Marc Verwilghen

De controle op de naleving van de voorwaarden wordt door de wet toevertrouwd aan de politie, aan het openbaar ministerie en aan de justitieassistenten. De justitie-assistente van de betrokkene, toch nog altijd een ambtenaar van mijn departement, heeft mij laten weten dat de betrokkene niet was komen opdagen en waarom hij niet was komen opdagen. Zij heeft trouwens ook de commissie voor de voorwaardelijke invrijheidstelling en het parket ingelicht. Het openbaar ministerie heeft dan een aantal stappen gezet, maar zij heeft gewacht - u kan het laksheid of een gebrek aan moed vinden, ik heb er geen kwalificatie voor en ik wens er mij ook niet over uit te spreken - op mijn formele opdracht vooraleer over te gaan tot de voorlopige aanhouding van de betrokkene op basis van artikel 11 van de wet van 5 maart 1998. Ik verwijs trouwens ook naar artikel 5 van dezelfde wet en naar de voorbereidende werken op de wetgeving die de rol van de minister van Justitie duidelijk hebben gedefinieerd. De voorlopige aanhouding was noodzakelijk om twee redenen. Enerzijds was er de houding van de betrokkene zelf, maar dat staat los van zijn persoon. Nog nooit heeft mijn departement meegemaakt dat een voorwaardelijk in vrijheid gestelde weigerde naar een eerste afspraak met de justitieassistent te komen en dat hij dat bovendien in de geschreven pers uitvoerig uitsmeerde. Anderzijds, en dat is een belangrijker element, speelt het algemeen belang. Het gaat hier niet om een slogan waarachter ik mij wil verschuilen, maar hoe zouden de duizenden veroordeelden die momenteel voorwaardelijk of voorlopig vrij zijn, reageren wanneer zij vernemen dat uitgerekend deze betrokkene de hem opgelegde voorwaarden zomaar naast zich kan neerleggen? Wat kan een "arme" justitieassistent zeggen wanneer morgen een andere cliënt dit als argument aanhaalt om niet te moeten opdagen?

Hoe had de pers dan gereageerd? Welke vragen zou u dan op mij afvuren? U had mij terecht kunnen verwijten dat we opnieuw verglijden in het vorige systeem, waar de controle op de naleving van de voorwaarden bijna pure formaliteit waren geworden.

Ik heb in deze omstandigheden mijn verantwoordelijkheid opgenomen als minister van Justitie. Ik ben wettelijk bevoegd voor de strafuitvoering en ik moet dus de controle uitoefenen op de naleving van de voorwaarden bij voorwaardelijke invrijheidstelling. Collega Van Parys meent dat ik één van de punten van de nieuwe wet op voorwaardelijke invrijheidstelling heb geschonden. Die nieuwe wet heeft inderdaad precies de bedoeling de bevoegdheid inzake voorwaardelijke invrijheidstelling weg te halen bij de uitvoerende macht. Deze bevoegdheidsoverdracht heeft echter alleen betrekking op de beslissing of men de voorwaardelijke invrijheidstelling toekent of niet. De beslissing of een voorwaardelijke invrijheidstelling wordt geschorst, herroepen, of herzien,

is precies weggenomen van de uitvoerende macht. De controle op de naleving van de gestelde voorwaarden blijft echter onder de bevoegdheid van de minister van Justitie. Ik verwijs nog eens naar mevrouw Chris Van den Wijngaert.

Wat het positief injunctierecht betreft, waarover een aantal vragen gingen, kan ik de rechtsleer aanhalen die zegt dat het gaat om een uitzonderlijk recht, dat bovendien op twee manieren wordt beperkt. Ten eerste, mag de minister van Justitie zich niet in de plaats stellen van het openbaar ministerie. Ten tweede, mag het openbaar ministerie vrij vorderen ter zitting. Ik heb dit recht op geen enkel ogenblik overtreden. Het voorlopig aanhoudingsmandaat werd immers verleend door het bevoegde parket, dat van Brussel, niet door mijzelf. De parketmagistraat die aan de commissie voor voorwaardelijke invrijheidstelling verbonden is, heeft in eer en geweten zijn visie aan de commissie kunnen meedelen.

Ik wil ook wijzen op artikel 143 van het gerechtelijk wetboek, dat bepaalt dat de procureur-generaal alle opdrachten van het openbaar ministerie uitvoert onder het gezag van de minister van Justitie. Sommige rechtsgeleerden interpreteren de draagwijdte van dit gezag erg strikt. Het zou alleen betrekking hebben op het tuchtrecht, op het positief injunctierecht en op het voeren van een algemeen vervolgingsbeleid. Ter verduidelijking: het strafbeleid is het overkoepelend begrip voor het opsporingsbeleid, het vervolgingsbeleid en het strafuitvoeringsbeleid.

Indien ik in de toekomst word geconfronteerd met gelijkwaardige gevallen waar iemand flagrant weigert de voorwaarden na te leven, en waar de justitie-assistent een impasse vaststelt, zal ik op dezelfde manier reageren. Het systeem van voorwaardelijke invrijheidstelling is om vele redenen een zeer waardevol systeem. Ik wil niet het risico lopen dat het door een aantal gevallen van slechte controle op de helling wordt gezet.

Zoals u weet heeft de commissie intussen beslist dat de betrokkene opnieuw mocht worden vrijgelaten. Ik voel mij daardoor niet teruggefloten, zoals een bepaalde pers het deed uitschijnen. Ik wilde door mijn optreden een duidelijk signaal geven naar de betrokkene, en naar alle andere voorlopig in vrijheid gestelden, dat ik scherp zal toekijken op de voorwaarden die de commissie oplegt. Ik denk dat dit mijn plicht is.

De betrokkene is opnieuw vrij onder dezelfde voorwaarden die de commissie eerder oplegde. De eerste voorwaarde luidt nog steeds dat hij actief moet meewerken aan zijn sociale begeleiding.

De heer **Geert Bourgeois** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, u hebt uitvoerig geantwoord. Ik ben blij dat we op een serene manier kunnen discus-

Geert Bourgeois

siëren over dit netelige dossier. U hebt een aantal principiële standpunten verdedigd, waarnaar ik zeer aandachtig geluisterd heb. We moeten er ons zeer goed van bewust zijn dat het standpunten zijn die u ook in andere dossiers zal toepassen. U hebt dat bevestigd. Of dit een sympathiek of een antipathiek dossier is, doet niet terzake. Het gaat over uw beleid en ik spreek mij niet uit over deze zaak, noch over het naleven van de voorwaarden. Daar gaat het niet om. Het gaat uitsluitend over uw optreden.

Mijnheer de minister, u hebt verwezen naar professor Van den Wijngaert en ik ben blij dat u dat doet. Ik heb haar tekst hier bij de hand en ik ben het uiteraard met u eens. Het is juist dat het openbaar ministerie en de minister verantwoordelijk zijn voor de strafuitvoering. U kan daarop toezien, u hebt ambtenaren die ermee belast zijn, meer bepaald de justitie-assistenten. Een ambtenaar van het ministerie van Justitie moet aan de bevoegde instanties melden wanneer er iets fout loopt. De vraag is of dit impliceert dat u zelf terzake aan het openbaar ministerie opdracht kunt geven om over te gaan tot de voorlopige aanhouding. U zegt namelijk dat u dat zelf hebt gedaan. U hebt weliswaar verder in uw betoog gezegd dat het formeel in orde was, vermits er een bevel van de procureur was, maar u hebt ook in het eerste deel van uw uiteenzetting gezegd dat u die opdracht hebt gegeven. Dit staat niet met zoveel woorden in de studie van professor Van den Wijngaert en dit staat ook in geen enkel handboek.

Minister **Marc Verwilghen** : Om elk misverstand te vermijden, zal ik het volgende zeggen. Ik heb een onderhoud gehad met het parket. Het parket heeft mij meegedeeld dat het tot aanhouding zou overgaan, maar heeft mij ook gevraagd mijn standpunt schriftelijk mee te delen. Dat is gebeurd. Ik heb niet de opdracht gegeven dat te doen. Het parket deed het, maar de magistraten vroegen mij hen dat ook mee te delen. Zo moet u het beoordelen.

De heer **Geert Bourgeois** (VU&ID) : Dat is van groot belang. U zei eerst dat het openbaar ministerie gewacht heeft op de formele opdracht. Hebt u het bevel gegeven ? Het kan een nuance lijken, maar het is zeer belangrijk. Hebt u bevel gegeven omdat het openbaar ministerie stil zat ? Dat zou eventueel onder een extensief geïnterpreteerd injunctierecht kunnen vallen. Het klassieke injunctierecht heeft betrekking op de strafvervolgning en iedereen - ook professor Van den Wijngaert - is het erover eens dat het heel uitzonderlijk is en haast nooit gebeurt. Het gebeurt alleen om de strafvervolgning op gang te brengen, wanneer bovendien het openbaar ministerie "stil zit". Dat is dus beperkt.

Hebt u in die relatie met het parket zelf het initiatief genomen - wat uw plicht was - om dit probleem te signaleren, om het verslag van de justitie-assistenten te bezorgen en om er de aandacht op te vestigen ? Dat zijn

volgens mij allemaal zaken die perfect passen in wat de wetgever gewild heeft. Of, hebt u zelf het initiatief genomen en opdracht gegeven ? Dat is zeer belangrijk. U hebt gezegd dat het parket gewacht heeft. Moeten we dat hier in minuten of uren interpreteren ? Of het injunctierecht van toepassing is, stel ik in vraag, maar wie ben ik om dat te beoordelen. Er zijn eminente juristen die zeggen dat het niet van toepassing is. Het is een groot verschil of u geconstateerd hebt dat het parket niets deed met de informatie en niet inging op de manifeste schending van de wet op de voorwaardelijke invrijheidstelling en dat u dan opgetreden bent, dan wel dat u zelf formeel die opdracht gegeven hebt. Dat vind ik heel belangrijk. Dat is in feite de essentie. U verwijst naar artikel 143. Het openbaar ministerie staat inderdaad onder uw gezag.

Hier is van belang wat u concreet ondernomen hebt. Hebt u zich beperkt tot uw controletaken, het doorspelen van informatie, of hebt u het bevel gegeven ? Het is me nu nog onduidelijker dan daarnet, vermits u zei dat het openbaar ministerie het bevel tot aanhouding heeft gegeven. Dat moet ook zo, want artikel 11 van de wet zegt dat het de procureur is die het bevel geeft tot voorlopige aanhouding en niet de minister. In de wet staat zelfs dat het op bevel van de minister niet kan. Laten we daarover duidelijk zijn. Hebt u dat bevel gegeven ? Hebben zij gewacht tot ze dat bevel kregen of is het anders verlopen ? Ik vind dat dit moet verduidelijkt worden.

De heer **Tony Van Parys** (CVP) : Mijnheer de voorzitter, ik sluit mij volledig aan bij wat Geert Bourgeois gezegd heeft. Daarom wil ik de minister een bijkomende vraag stellen. Misschien heb ik het niet goed begrepen. Hij heeft gezegd : "De justitie-assistente heeft mij ingelicht van het feit dat de voorwaarden niet waren nageleefd". Is er dus een direct contact geweest tussen de justitie-assistente en uzelf, mijnheer de minister, of is dit gebeurd via de tussenpersoon van het parket ? Hebt u rechtstreeks contact gehad met de justitie-assistente ? Dit is natuurlijk niet onbelangrijk in het kader van wat Geert Bourgeois heeft gezegd. Wat is de rol van het parket ? Wat is de rol van de minister daarin ? Mag ik vragen eerst op deze vragen een antwoord op te krijgen, mijnheer de voorzitter ?

Minister **Marc Verwilghen** : Mijnheer de voorzitter, wat de problematiek die zich stelde op 23 december, kan ik zeggen dat ik geen rechtstreeks contact gehad heb met mevrouw Durant, de justitie-assistente. Ik heb wel een schriftelijk verslag gekregen. Het is een assistente die voor het departement Justitie werkt en die via de hiërarchische weg - haar overste, mijnheer Vanbelle, u welbekend - mij dit heeft gestuurd. Ik heb dus op 23 december geen persoonlijk contact met haar daarover gehad.

De heer **Tony Van Parys** (CVP) : U zegt : "De justitie-assistente heeft mij ingelicht". Dat verwonderde mij omdat het niet evident is dat er een rechtstreeks contact

Tony Van Parys

bestaat tussen de justitie-assistent en de minister in een dossier van voorwaardelijke invrijheidstelling. Ik noteer dus dat er geen rechtstreeks contact geweest is tussen u en de justitie-assistente.

Ik deel uw mening wanneer u zegt dat er strikt toegezien moet worden op de naleving van de voorwaarden van de voorwaardelijke invrijheidstelling. In de geest van de wet die wij hebben goedgekeurd, komt het echter in eerste instantie aan de commissie toe om dit te doen. Het initiatiefrecht terzake ligt bij het openbaar ministerie. In het licht van de raadgeving die ik u heb gegeven, lijkt het mij beter dit over te laten aan de instanties die we daartoe opgericht hebben, omdat zij daartoe uitgerust zijn en best geplaatst zijn om de initiatieven te nemen die zich opdringen.

Mijn pleidooi is dus geen pleidooi voor het niet toezien op de naleving van de voorwaardelijke invrijheidstelling, maar een pleidooi om de organen die daarvoor zijn opgericht te responsabiliseren en hen alle mogelijke middelen te geven. Dit is essentieel, want het zou natuurlijk onmogelijk zijn, mijnheer de minister, dat u voor elk dossier van voorwaardelijke invrijheidstelling de naleving van de voorwaarden persoonlijk opvolgt. Het is uitgesloten dat de minister zichzelf daarin engageert. Men zou u dan op een bepaald ogenblik gaan verwijten waarom u het in het ene dossier wel en in het andere niet gedaan hebt. Laten wij als uitgangspunt nemen dat de commissies er zijn en dat men ze moet laten functioneren.

Als jurist heb ik nog steeds een gevoel van onbehagen met betrekking tot de uitoefening van het positief injunctierecht, met als gevolg de aanhouding van een persoon. Wanneer wij de bevoegdheden van de minister inzake positief injunctierecht zo interpreteren dat hij op een bepaald ogenblik de mogelijkheid heeft om iemand gedurende een bepaalde periode aan te houden in het kader van het niet naleven van de voorwaarden van voorwaardelijke invrijheidstelling, dan gaan we té ver in de uitoefening van het positief injunctierecht. Ik maak hier abstractie van het concrete dossier.

Wanneer men beslist dat in een bepaald dossier vervolgd moet worden - conferatur het dossier Latinus - stelt zich voor mij geen enkel probleem. Maar, iemand laten aanhouden en daar het initiatief toe nemen is eigenlijk uitsluitend een prerogatief van de onderzoeksrechter, bovendien onder de controle van de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling. In dit geval is er echter geen controle, behoudens van de commissie voor de voorwaardelijke invrijheidstelling. Op dit ogenblik ben ik niet overtuigd van de bevoegdheid terzake van de minister van Justitie, zelfs niet vanuit de redenering dat de minister verantwoordelijk is voor de strafuitvoering en dat hij op basis daarvan de bevoegdheid zou kunnen krijgen om iemand voorlopig te laten aanhouden.

Ik denk dat we op dat gebied het probleem nog niet kunnen oplossen. We moeten heel voorzichtig zijn, want de interpretatie die de minister hier aan de wet geeft, is een interpretatie die op een bepaald moment zal kunnen worden gebruikt in andere dossiers. We zitten tenslotte in de commissie voor de Justitie van de Kamer, waar interpellaties worden ingediend en waar het antwoord van de minister geldt ten aanzien van "omnes", als ik het zo mag stellen. We kunnen hier niet vrijblijvend over deze materie praten.

De voorzitter : Gelet op het belang van de vragen heb ik geen misbruik gemaakt van mijn injunctierecht om u te herinneren aan de toegelaten tijd.

De heer Gerolf Annemans (Vlaams Blok) : Mijnheer de voorzitter, ik ben vanuit de dioxinecommissie naar hier gekomen omdat ik vreesde dat dit ging gebeuren. Ik heb aandachtig naar de interpellaties van mijn twee collega's geluisterd en ik vraag mij af of we hier in een parlement zitten. Ik had eerder het gevoel dat we op de redactieraad van een rechtskundig weekblad zaten, of op één of andere universitaire workshop. Ik vraag mij af wat het politieke standpunt van beide collega's is. Zij kunnen doen alsof zij op de redactieraad van een rechtskundig weekblad zitten, maar uiteindelijk zijn we toch politici. Daarom vraag ik mij ernstig af wat het politieke standpunt van beide collega's is. Hoe men het ook bepleit, en ik ben zelf ook voorstander van een depersonalisatie, de collega's interpellieren op het moment dat een dossier aan de orde is dat vergaande consequenties heeft en niet kan worden gedepersonaliseerd. Ik vind het een eigenaardig moment om de juridische implicaties van het positieve injunctierecht aan de orde te brengen. Ik heb het gevoel dat zij precies dit moment uitkiezen omdat Nihoul toevallig een naam is die hen met dergelijke beschouwingen in de pers kan brengen.

"De politiek" heeft volgens collega Van Parys zijn verantwoordelijkheid opgenomen met de commissie-Dutroux. Dat kan wel zijn, maar nadien heeft de politiek niets meer gedaan. Daarom vind ik het een heel eigenaardige toestand dat men vandaag interpelleert over een dossier waarvan de politiek heeft aangetoond dat men helemaal geen rekening heeft gehouden met de aanbevelingen die de politiek destijds zelf heeft gedaan. Dat is de reden voor mijn korte repliek. Ik hoop dat er deze keer wel een eenvoudige motie is, want wij zullen ze in ieder geval ondersteunen.

De voorzitter : Mijnheer Annemans, ik wil er u op attent maken dat de repliek, zelfs van een niet-interpellant, tot de minister is gericht, niet tot de interpellanten. (*Protest van de heer Gerolf Annemans*) Het is echter moeilijk om u het zwijgen op te leggen, mijnheer Annemans, dat weet ik. In elk geval, ik wil niet dat het debat tussen de leden onderling wordt gevoerd.

De heer **Geert Bourgeois** (VU&ID) : Mijnheer de voorzitter, ik kan aannemen dat u het debat niet wil personaliseren, maar wij hebben een interpellatie gehouden die op het beleid van de minister is gericht. Die discussie heeft haar belang. We hebben ze uitdrukkelijk van de zaak zelf losgekoppeld. Ik laat de beschouwingen van de heer Annemans voor zijn rekening, want dat was niet meer dan een staaltje van het gekende optreden van het Vlaams Blok.

Minister **Marc Verwilghen** : Mijnheer de voorzitter, ik zal nog één precisering geven omdat ik vermoed dat daar nog een onduidelijkheid over bestaat. Ik heb mij daar niet goed over uitgedrukt. Collega Bourgeois vroeg of het openbaar ministerie is blijven stilzitten. Neen, het openbaar ministerie is niet blijven stilzitten; dat kan men afleiden uit het feit dat het deskundig onderzoek door de geneesheer is uitgevoerd in opdracht van het parket. Dat is een handeling die het openbaar ministerie zelfstandig heeft gesteld. Ik heb één onderhoud met de procureur-generaal gehad, waarin hij zei te zullen ingaan op de opname, conform artikel 11 van de wet, van de betrokkene, om later de commissie voor de voorwaardelijke invrijheidstelling te laten beoordelen. Hij vroeg ook dat ik mijn standpunt schriftelijk zou bevestigen. Ik heb dat gedaan.

De **voorzitter** : Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.

En conclusion de cette discussion, des motions ont été déposées.

Een motie van aanbeveling werd ingediend door de heren Geert Bourgeois en Tony Van Parys en luidt als volgt :

"De Kamer, gehoord de interpellaties van de heren Geert Bourgeois en Tony Van Parys

en het antwoord van de minister van Justitie, beveelt de minister aan

- het positief injunctierecht uitzonderlijk aan te wenden, bij stilzitten van het openbaar ministerie en beperkt tot het geval bepaald in artikel 274 GW;

- ondertussen advies in te winnen over de toepassing van het injunctierecht met betrekking tot de voorlopige aanhouding in het kader van de voorwaardelijke invrijheidstelling."

Une motion de recommandation a été déposée par MM. Geert Bourgeois et Tony Van Parys et est libellée comme suit :

"La Chambre, ayant entendu les interpellations de MM. Geert Bourgeois et Tony Van Parys

et la réponse du ministre de la Justice, recommande au ministre :

- de ne recourir au droit d'injonction qu'à titre exceptionnel, en cas d'inaction du ministère public et en limitant ce recours au cas prévu par l'article 274 du Code judiciaire;

- dans l'intervalle, de recueillir des avis concernant l'application du droit d'injonction pour ce qui est de l'arrestation provisoire dans le cadre de la libération conditionnelle."

Een eenvoudige motie werd ingediend door de heren André Frédéric en Guy Hove en de dames Jacqueline Herzet en Fauzaya Talhaoui.

Une motion pure et simple a été déposée par MM. André Frédéric et Guy Hove et Mmes Jacqueline Herzet et Fauzaya Talhaoui.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.

Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

Mondelinge vraag van de heer Jo Vandeurzen aan de minister van Justitie over "het personeelskader in de justitieuizen" (nr. 745)

Question orale de M. Jo Vandeurzen au ministre de la Justice sur "le cadre du personnel dans les maisons de justice" (n° 745)

De heer **Jo Vandeurzen** (CVP) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb een schriftelijke vraag gesteld met betrekking tot de personeelsformatie in de justitieuizen. Het antwoord op schriftelijke vragen die te maken hebben met Justitie, laat vaak lang op zich wachten. Op dit vlak is er geen verbetering ten opzichte van de vorige regeerperiode.

Luidens een krantenartikel heeft de rechtbank van Hasselt aangekondigd dat er geen alternatieve straffen meer kunnen worden georganiseerd bij gebrek aan personeel in het justitiehuis. In de justitieuizen is heel wat aan de gang. Ik verwijs naar de problematiek waarover we zopas hebben gedebatteerd. De justitieassistenten moeten zich niet enkel bezighouden met de opvolging van de alternatieve bestraffing, maar ook met sociale onderzoeken in familiale disputen, onder meer in verband met hoede- en bezoeksrecht in echtscheidingsprocedures. Er doen zich op dit vlak vaak schrijnende toestanden voor. In de plaats van zich tot privé-experts te wenden, belast de rechter de justitieassistent met de opdracht tot het uitvoeren van

Jo Vandeurzen

een sociaal onderzoek. Deze werkwijze veroorzaakt een enorme achterstand, met alle dramatische gevolgen van dien voor de personen die in een echtscheidingszaak zijn verwikkeld en voor hun kinderen.

De vorige minister van Justitie heeft een uitbreiding van de personeelsformatie in de justitiehuisen aangekondigd ten einde aan de vraag van de rechtsonderhorigen te kunnen tegemoetkomen. Thans stellen wij vast dat de alternatieve bestraffing het gevaar loopt te worden opgeschort en dat er absoluut geen verbetering is op het vlak van de sociale onderzoeken.

Mijnheer de minister, kunt u bevestigen dat er inderdaad een probleem is met de personeelsformatie van de justitiehuisen, in het bijzonder wat het inzetten van de justitieassistenten bij sociale onderzoeken betreft? Wellicht is dit geen groot concreet probleem, maar het geeft wel vaak aanleiding tot dramatische toestanden voor de personen die erbij betrokken zijn. Zijn er op korte termijn aanwervingen gepland? Over hoeveel personeelsleden gaat het? Er zou vertraging zijn opgetreden bij een aantal benoemingen die voor 1999 waren gepland.

Minister Marc Verwilghen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer Vandeurzen, terecht merkt u op dat dit probleem misschien niet de vereiste aandacht krijgt vanwege de politiek, maar zeer belangrijk is voor de justitie. Vooreerst wil ik opmerken dat nogal dikwijls de indruk wordt gewekt dat alle justitiehuisen er al zijn en dat dit nieuwe instrument effectief zou werken zoals bedoeld. Ook het personeelskader is nog niet volledig ingevuld. Dit heeft niets te maken met het huidige beleid, maar wel met beslissingen die werden genomen op personeelsbudgettaire en organisatorisch vlak tijdens de vorige legislatuur. Ik vecht die niet aan, want het gaat hier om de groei van iets dat tot stand moet komen en niet ineens bestaat. Zoals reeds aangekondigd in mijn beleidsnota, zullen de kredieten voor de personeelsuitgaven bij de justitiehuisen verder stijgen met het oog op de volledige bezetting van de personeelsformatie. Bovendien moeten voor einde 2000 in alle gerechtelijke arrondissementen de justitiehuisen worden geopend en zullen in de bestaande justitiehuisen de geplande personele en materiële middelen worden verwezenlijkt. Ook dat zal nog een zekere tijd in beslag nemen. Ik ben er mij dus wel terdege van bewust dat er vandaag nog een aantal problemen bestaan, maar meen dat een en ander hier toch moet worden gerelativeerd.

Weliswaar ligt in sommige kleinere arrondissementen de werkdruk van de justitie-assistenten iets hoger dan in de grotere arrondissementen. Ik heb dit onlangs zelf kunnen waarnemen naar aanleiding van een werkbezoek aan het justitiehuis te Hasselt, waar men bereid is alle mogelijke inspanningen te doen, maar waar men ook de beperkingen ziet van het systeem zoals nu geconcipeerd en zoals het moet groeien. Ik beschouw het betoog van de

voorzitter dus meer als een soort noodoproep van iemand die wel akkoord gaat met het concept, maar die een bijkomende inspanning wil geleverd zien. Als in een van de kleinere arrondissementen door welke oorzaak dan ook een of verscheidene justitie-assistenten, zelfs tijdelijk, wegvallen, heeft dat onmiddellijk een repercussie op de werkdruk. In sommige omstandigheden zijn er moeilijke situaties, dat ze echt schrijnend zijn, lijkt mij wel wat overdreven.

De personeelsformatie van de justitiehuisen bestaat, zoals u weet, uit 851 statutaire betrekkingen en werd vastgelegd bij koninklijk besluit van 13 juni 1999, in werking getreden op 1 juli 1999 op het ogenblik waarop de dienst Justitiehuisen officieel is gestart. Deze betrekkingen zijn afkomstig uit statutaire en contractuele betrekkingen voor 1999 van de externe sociaal-penitentiaire sector van de strafinrichtingen, enerzijds en de bemiddeling in strafzaken en slachtofferonthaal bij de parketten, anderzijds. Het gaat ook om betrekkingen die zijn opgenomen in het hoofdstuk begroting 2000, justitiehuisen, uit het meerjarenplan van de vorige regering. Deze betrekkingen kunnen door dit systeem pas worden ingevuld vanaf 1 januari 2000. Eenmaal het kader volledig opgevuld met statutaire justitie-assistenten, zou er volgens berekeningen uit de vorige legislatuur principieel voldoende personeel moeten zijn per justitiehuis om de hen toevertrouwde opdrachten uit te kunnen voeren. Met de operatie ter opvulling van het toegekende kader werd op 1 november 1999 gestart. Er zal eerst worden geput uit de bestaande reserves van de bemiddelingsassistenten, maatschappelijke assistenten en probatie-assistenten en eveneens via mobiliteit alvorens tot een volgende stap over te gaan. Aangezien het aantal geslaagden in de reserve voor aanwerving als justitie-assistent niet volstaat om de betrekkingen op te vullen, zullen contractuelen ten belope van het verschil tussen het kader en de effectief in dienst te nemen personen ook moeten worden aangesteld. Het directie- en administratief personeel kan volledig statutair worden aangeworven. De huidige personeelsformatie is ontwikkeld op basis van een case load-berekening voor justitie-assistenten en de extra aanwervingen zullen mijns inziens slechts kunnen gebeuren op het ogenblik dat dit ook kan worden verantwoord door de opdrachten die terzake moeten worden in aanmerking genomen.

Ik wens in ieder geval over te gaan tot een evaluatie eens wij met de justitie-assistenten op kruissnelheid zijn. Ik voeg daar onmiddellijk aan toe dat als uitbreiding noodzakelijk zou blijken om de taken uit te kunnen voeren, ik hiertoe zal overgaan vooraleer enig ander nieuw initiatief te nemen. Ik wil dat zo omdat het absoluut noodzakelijk is de justitiehuisen alle kansen op ontplooiing te geven en opdat dus het middel dat werd ontwikkeld ook effectief zijn waarde kan bewijzen.

Marc Verwilghen

De heer **Jo Vandeurzen** (CVP) : Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord. Graag vernam ik nog wat de personeelssterkte is van een volzet kader ? Hoeveel personeelsleden ontbreken er ?

Minister **Marc Verwilghen** : Ik kan u geen exacte cijfers meedelen maar zal ze u bezorgen. Ik vermoed dat er 200 effectief werken. Op dit ogenblik is slechts een vijfde van het totaal aantal effectieve plaatsen bezet.

De heer **Jo Vandeurzen** (CVP) : Mijnheer de minister, u zegt dat de uitspraak over de schrijnende toestand genuanceerd moet worden. Naar verluidt moet men een jaar wachten op een sociaal onderzoek. Dit is dramatisch. Dergelijke problemen moet men snel kunnen onderzoeken, zeker in het belang van de kinderen.

Mijnheer de minister, ik dring erop aan de achterstand te laten onderzoeken.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Samengevoegde mondelinge vragen van :

- de heer **Luc Goutry** aan de minister van Justitie over "de oprichting van een afdeling van het hof van beroep in West-Vlaanderen" (nr. 762)

- mevrouw **Frieda Brepoels** aan de minister van Justitie over "de oprichting van een afdeling van het hof van beroep van Antwerpen in de provincie Limburg" (nr. 799)

Questions orales jointes de :

- M. Luc Goutry au ministre de la Justice sur "la création d'une section de la cour d'appel en Flandre occidentale" (n° 762)

- Mme Frieda Brepoels au ministre de la Justice sur "la création d'une section de la cour d'appel d'Anvers dans la province du Limbourg (n° 799)

De heer **Luc Goutry** (CVP) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, men kan zich de vraag stellen of de tijd niet rijp is voor een modernisering van de organisatie van de hoven van beroep die 170 jaar in de Grondwet werd vastgelegd. Het aantal werd vastgelegd op 5. Als men rekening houdt met het aantal inwoners en rechtsprocedures van dat ogenblik was dat wellicht ruim voldoende.

Op dit ogenblik is het aantal echter ontoereikend, zeker omdat de Kamer van Inbeschuldigingstelling verbonden aan het hof van beroep zich bevindt op de plaats van het hof van beroep. Voor Oost- en West-Vlaanderen is dit Gent. Gent is niet echt centraal gelegen tussen de beide provincies. Al de afwikkelingen van de hogere beroepen en de verschijningen voor de Kamer van Inbeschuldi-

gingstelling gebeuren in Gent. Dit heeft een aantal praktische gevolgen. Ik beperk me tot de overbrenging uit de gevangenis. Met zijn 700 gedetineerden is de gevangenis van Brugge een van de grootste en modernste van het land. De meeste gedetineerden tekenen beroep aan tegen hun voorlopige aanhouding. Ze moeten voor de Kamer van Inbeschuldigingstelling te Gent verschijnen.

Mijnheer de minister, ik heb navraag gedaan bij rijkswachters, penitentiair beambten en cipiers. Bij de overbrenging van de gevangenis moeten deze laatsten meestal dienst doen als chauffeur. De rijkswachters staan in voor de begeleiding. Men mag rekenen op drie mensen per transport. Ik moet u niet vertellen dat dit een erg tijdrovende bezigheid is. Voor heel het land zijn dat 600 000 manuren per jaar. Dit betekent dat ongeveer 600 rijkswachters permanent bezig zijn met de begeleiding van transporten van gedetineerden. Dit transport is niet alleen tijdrovend maar ook onveilig. Denken we maar aan het ontsnapingsgevaar en de kans op aanslagen.

Bovendien wijst de praktijk uit dat de meeste zaken worden uitgesteld zodat de gedetineerde niet verschijnt. Verhalen zoals dat van een overbrenging van Brugge naar Tongeren voor niets zijn schering en inslag. Een dergelijke uitstap kan misschien aangenaam zijn voor de gedetineerde maar is zeker niet aanvaardbaar. We moeten ons de vraag durven te stellen of dergelijke praktijken een moderne rechtsstaat waardig zijn.

Mijnheer de minister, moet men niet overwegen een afdeling van het hof van beroep in Brugge op te richten ? Dit gebeurde reeds met het arbeidshof.

Als parenthesis voeg ik eraan toe dat de heer Leterme en ikzelf op dit ogenblik werken aan een voorstel om een soort cameraverbinding te installeren, zodat de gedetineerden niet voortdurend over en weer moeten worden vervoerd. In een aantal landen wordt een dergelijk systeem dat de rechten van de verdediging respecteert reeds toegepast.

Ik kom terug tot de kern van de vraag. Is het de betrachting van de minister om dit tijdens zijn beleid te remediëren en eventueel te voorzien in een afdeling van het hof van beroep ? Ik heb het specifiek over West-Vlaanderen, maar dit geldt wellicht ook voor andere provincies.

Mevrouw **Frieda Brepoels** (VU&ID) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de heer Goutry heeft de problematiek in het algemeen en voor sommige punten in detail uiteengezet. Ik zal specifiek ingaan op het hof van beroep in Antwerpen, waarvan het rechtsgebied de provincies Antwerpen en Limburg omvat.

Frieda Brepoels

De provincieraad van Limburg heeft in het kader van de hervorming meermaals over een motie rond deze problematiek gestemd met het oog op de oprichting van een afdeling van het hof van beroep van Antwerpen in de provincie Limburg. Dit is gebeurd in november 1996 en in januari 1998.

Deze motie werd in de vorige regeerperiode - meer bepaald op 4 februari 1998 - in de plenaire vergadering van de Kamer aangekondigd en werd naar de commissie voor de Justitie verzonden. Ze werd ook rechtstreeks overhandigd aan de minister van Justitie en de eerste minister van dat ogenblik.

Ik zou deze aangelegenheid even vanuit het standpunt van de burger willen benaderen. Er is al enige tijd vraag om het gerecht dichterbij de burger te brengen en toegankelijker te maken. Vanuit die invalshoek moet worden gestreefd naar de organisatie van een meer nabije rechtsbedeling voor de burgers.

In onze provincie zetelt er reeds een afdeling van het Arbeidshof die vlot bereikbaar is voor de rechtsonderhorigen in de provincie Limburg.

Ik wil bij deze ook ingaan op de mobiliteitsproblematiek in de provincie Limburg. Voor sommige rechtsonderhorigen die in de provincie Limburg wonen, is het bijna onmogelijk om tijdig op de zittingen van het hof van beroep in Antwerpen te verschijnen.

Heel veel mensen moeten ook nog gebruik maken van het openbaar vervoer. Ik heb een paar gedetailleerde berekeningen gemaakt om u daarin een klein inzicht te geven. Als iemand uit Maaseik om 9.00 uur 's morgens in Antwerpen moet verschijnen, moet hij om 5.50 vertrekken. Hij doet er dus drie uur over om in Antwerpen te geraken. De nieuwe treinregeling die de NMBS vorig jaar in mei heeft ingevoerd, heeft de verbindingen van Limburg met Antwerpen alleen maar verslechterd.

De oprichting van een afdeling van het hof van beroep in Hasselt zou een flinke vooruitgang betekenen voor een grotere toegankelijkheid en bereikbaarheid van het gerecht.

Mijnheer de minister, u weet dat ik in mijn vorig leven een verantwoordelijkheid had in het provinciebestuur van Limburg. In de motie waarover ik eerder in mijn vraag heb gesproken, wordt heel duidelijk omschreven dat het provinciebestuur bereid is om mee te zorgen voor de nodige huisvesting. Dit is een probleem dat altijd zal opduiken als men een positieve beslissing in dit verband neemt.

Mijnheer de minister, hebt u een idee welk gevolg de minister van Justitie toen heeft gegeven aan de behandeling van de motie van de provincieraad van Limburg van 1998 ?

Daarnaast vernam ik graag of u bereid bent op korte termijn een voorstel uit te werken voor een mogelijke oprichting van deze afdeling.

Minister **Marc Verwilghen** : Mijnheer de voorzitter, beide interpellanten behandelen hetzelfde onderwerp met dat verschil dat de heer Gouty het had over West-Vlaanderen en mevrouw Brepoels over Limburg. Ik kan op hun vragen een genuanceerd en beknopt antwoord geven als zij ermee instemmen dat ik hen de informatie, die ik bij de korpsversten heb ingewonnen, in extenso bezorg. Zij hebben het over de procureurs-generaal van Antwerpen en Gent alsook over de eerste voorzitter van het hof van beroep in Gent.

Ik heb eerst en vooral de volgende opmerking. Wij hebben een vrij doorgedreven debat gevoerd over de hervorming van de justitie tijdens de Octopus-onderhandelingen. Op dat ogenblik is nooit gesproken over een herindeling of opsplitsing van bepaalde ressorten. Wat dat betreft, is er destijds blijkbaar geen rekening gehouden met de nood die in uw vragen tot uiting is gekomen. Ik wil er trouwens op wijzen dat die vraag niet nieuw is. In 1981, 1985 en 1991 werden de toenmalige ministers van Justitie met dezelfde vragen geconfronteerd. Vaak waren het de balies of de provincieraden die op een dergelijke opsplitsing aandrongen.

Sta me toe tot de essentie van de zaak te komen. Er is geen wijziging van de Grondwet nodig voor een dergelijke opsplitsing. Artikel 186 van het gerechtelijk wetboek voorziet in die mogelijkheid. Ik wijs er trouwens op dat een dergelijke opsplitsing reeds van toepassing is in bijvoorbeeld arbeidsrechtbanken maar ook in de afdelingen van de rechtbanken van koophandel.

Ik stel vast dat de korpsversten mij een aantal erg valabele argumenten hebben bezorgd. Ten eerste, is er het aspect van de verplaatsing. Is de aanwezigheid van de rechtsonderhorige noodzakelijk in zijn proces ? In de strafprocessen werd deze vraag een tijd positief beantwoord zo niet was er sprake van verstek. In uitspraken van het Europees Hof werd bepaald dat de vertegenwoordiging van een partij ter zitting moet volstaan.

Ten tweede, er moet volgens mij wel worden gewezen op een mogelijke weerslag op de eenvormigheid van de rechtspraak. Het bestaan van verscheidene zetels zorgt er meestal voor dat er afwijkingen in de uitspraken kunnen voorkomen.

Ten derde, er is ook een organisatorisch aspect. Een dergelijke opsplitsing kost immers geld. Administraties moeten worden verdeeld en opgesplitst. De kosten-batenanalyse zou wel eens de wenkbrauwen kunnen doen fronsen. Onder meer de eerste voorzitter van het hof van beroep van Gent verwijst naar de hoge kostprijs van een delokalisatie.

Marc Verwilghen

Collega Goutry had het ook over de specifieke omstandigheden van het gevangentransport. Ik kijk terzake trouwens met belangstelling uit naar uw aangekondigde project. Ik wil u er toch op wijzen dat ook transporten in West-Vlaanderen - gedetineerden uit Ieper of Veurne die voor het hof van beroep van Brugge moeten verschijnen - niet van de kleinste zijn. Mutatis mutandis vind ik dezelfde opmerkingen terug bij mevrouw Deckers. Zij drukt ook de vrees uit dat opsplitsingen misschien zouden kunnen leiden tot het vaker in hoger beroep gaan.

Ik stel voor dat ik u de antwoorden van de korpsversten, die op beide vragen een antwoord geven, overhandig zodat u verneemt wat hun standpunt, dat ik overigens deel, is. Ik meen niet dat er een reden is om in te gaan op de vraag voor een opsplitsing.

De heer **Luc Goutry** (CVP) : Mijnheer de voorzitter, ik heb uit het antwoord van de minister begrepen dat hij niet zinnens is een oplossing te zoeken in de richting die werd gesuggereerd. Een aantal van zijn argumenten wegen niet zo zwaar. De minister wees op de eenvormigheid van de rechtspraak. Nochtans geeft hij zelf toe dat het systeem in arbeidshoven en dergelijke reeds wordt toegepast. Hij impliceert dus dat er daar geen sprake is van een eenvormige rechtspraak. Tot op heden heb ik geen aanwijzingen in die zin, maar misschien beschikt de minister over meer informatie.

Hij had het ook over de al dan niet aanwezigheid van de gedetineerde. Ik heb vernomen dat de gedetineerde in negen gevallen op tien op prijs stelt dat hij op uitstap mag. Dit heeft natuurlijk gevolgen. Ik geef het voorbeeld van een overplaatsing van Brugge naar Gent. Reeds de avond voordien moet hij zijn persoonlijke bezittingen inpakken en zijn cel volledig opruimen. Hij wordt naar Oudenaarde overgebracht waar hij wordt ingeschreven en een nieuwe cel krijgt waar hij moet uitpakken. 's Anderendaags moet hij weer alles inpakken en wordt hij naar Gent vervoerd, waar hij wordt voorgeleid. Ofwel keert hij daarop onmiddellijk terug naar Brugge waarbij hij weer al zijn persoonlijke goederen moet in- en uitpakken. Zijn goederen worden immers een week later geleverd omdat ze in een gecentraliseerd transport worden overgebracht. Mensen vragen mij of dit in een modern justitiesysteem nog mogelijk moet kunnen zijn. Ik kan hierop geen antwoord geven. Natuurlijk is er een kostprijs. Ik meen dat die eenmalig zal zijn. Ik betwijfel of dit meer mankracht zal vergen omdat die zaken nu eenmaal moeten worden behandeld. Het werkvolume blijft gelijk, of de zaak nu in Brugge of in Gent wordt afgehandeld. Natuurlijk moeten lokalen worden vrijgemaakt. In Brugge zal dit tot geen enkel probleem aanleiding geven omdat het een van de meest moderne gerechtsgebouwen is. Er zijn evenveel argumenten pro als contra. Ik kan mij alleen maar neerleggen bij het antwoord van de minister dat hij deze optie niet overweegt.

Mevrouw **Frieda Brepoels** (VU&ID) : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik betreur dat u het standpunt van de korpsversten zomaar overneemt, temeer omdat er heel wat te zeggen valt over de opmerkingen die zij hebben gemaakt. Collega Goutry is al op een aantal aspecten ingegaan. De vrees voor de weerslag op de eenvormigheid van de rechtspraak is zeker niet terzake, aangezien er ook al een afdeling van het arbeidshof operationeel is, tot ieders voldoening.

Wat het organisatorische aspect betreft, denk ik dat een kosten-batenanalyse zou moeten worden gemaakt. Dan zou men vaststellen dat men met een eenmalige investering wordt geconfronteerd. Als lokale besturen te kennen geven dat zij daaraan positief willen meewerken denk ik dat dit, zeker wat onze provincie betreft, geen argument meer kan zijn.

Wij zullen ons moeten neerleggen bij uw standpunt, maar men zal dat moeilijk begrijpen in onze provincie. Men had immers gehoopt dat ook u van mening zou zijn dat de rechterlijke macht naar de rechtszoekenden moet toegegaan en niet omgekeerd. Het is begrijpelijk dat de korpsversten van Antwerpen dit standpunt innemen. Zij willen immers graag de organisatie en de werking binnen hun ambtsgebied in één hand houden. Men vreest blijkbaar een aantal negatieve gevolgen van de decentralisatie. Ik had gehoopt dat u als minister van Justitie een meer genuanceerd standpunt zou hebben ingenomen. Ik hoop dat daarover opnieuw zal kunnen worden gepraat in de toekomst en u uw mening zult herzien.

Minister **Marc Verwilghen** : Mijnheer de voorzitter, ik heb een enkele opmerking. Als men doof blijft, wil ik zes maanden doof blijven. Men heeft veertig jaar die mogelijkheid gehad. Mevrouw Brepoels, ik ben het eens met veel van uw opmerkingen. Er bestaan archaïsche toestanden in het transport en daaraan zal iets moeten worden gedaan. Misschien hoort u dit argument niet graag, maar het is al te gemakkelijk om nu te zeggen dat wij daarvoor geen oog hebben.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Samengevoegde mondelinge vragen van :

- de heer **Bart Laeremans** aan de minister van Justitie en aan de vice-eerste minister en minister van Begroting, Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie over "de taalproblematiek van het gerecht in Brussel" (nr. 783)

- de heer **Geert Bourgeois** aan de minister van Justitie over "het tussentijds verslag van de commissie gerechtelijke achterstand Brussel en over de regeringsplannen terzake" (nr. 816)

(Het antwoord zal worden verstrekt door de minister van Justitie)

Questions orales jointes de :

- M. Bart Laeremans au ministre de la Justice et au vice-premier ministre et ministre du Budget, de l'Intégration sociale et de l'Économie sociale sur "la problématique linguistique au tribunal de Bruxelles" (n° 783)

- M. Geert Bourgeois au ministre de la Justice sur "le rapport intérimaire de la commission sur l'arriéré judiciaire à Bruxelles et sur les plans du gouvernement à ce propos" (n° 816)

(La réponse sera donnée par le ministre de la Justice)

De heer **Bart Laeremans** (Vlaams Blok) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, wij hebben u reeds summier ondervraagd over deze zaak tijdens het vrage-nuurtje in de plenaire vergadering van 23 december. Net op die dag had de federale regering een aantal beslissingen genomen die u toen kort hebt toegelicht. Ik heb toen de hoop uitgedrukt dat u daar zelf mee naar de commissie voor de Justitie zou komen. Ik heb op dat vlak geen initiatieven opgemerkt en daarom heb ik zelf het initiatief genomen om een mondelinge vraag te stellen in de commissie.

Ik heb heel wat bijkomende vragen. Eerst zal ik de algemene vragen stellen die minder specifiek met de taalproblematiek te maken hebben. Ik heb onder meer gevraagd naar het tussentijds verslag van de commissie. Misschien is er intussen reeds een volledig verslag. Ik weet niet wanneer de deadline oorspronkelijk was vastgesteld.

Verder heb ik gevraagd hoeveel politierechters er bij zullen komen. De situatie is schrijnend en de achterstand is zeer groot geworden.

Ik wou ook meer weten in verband met de referendarissen en de parketjuristen. Hoe zullen ze worden toegewezen ? Worden ze aan rechters toegewezen of aan de rechtbank in haar geheel ? Op welke taalbasis zal dat gebeuren ? Hoeveel Nederlandstaligen en hoeveel Franstaligen zullen er worden ingezet ?

Graag had ik ook meer toelichting gehad over het koninklijk besluit dat zal worden gewijzigd. Kunt u dit nader uitleggen ? Komt dit neer op een versoepeling van het examen dan wel op een specialisering ?

Wat het institutionele aspect betreft, heeft men gezegd dat de taalwetgeving zelf voorlopig niet zal worden gewijzigd. Men zal de zaak verder onderzoeken. Terecht is er dus op dat vlak nog geen beslissing genomen, ook al omdat zij onmogelijk zomaar op zich kan worden genomen. Het positieve aan de beslissing is in feite dat

men er twee ministers bij heeft betrokken, minister Vande Lanotte en minister Michel. Zij zijn bevoegd voor institutionele hervormingen. Hiermee erkent men dat het om een institutioneel probleem gaat. Het is veel meer dan een louter technische zaak die vlug kan worden opgelost. Ook heel de problematiek van de splitsing van het gerechtelijk arrondissement en het overleven ervan is een institutionele zaak. Wij dringen er al zeer lang op aan om heel deze problematiek als een geheel te bekijken in de Costa, temeer daar de splitsing van het gerechtelijk arrondissement op basis van de praktijk die we kennen in de balie automatisch met zich zal brengen dat heel de taalwetgeving opnieuw moet worden bekeken. Deze zaken hangen samen en het zou onvoorstelbaar zijn dat men aan het ene iets doet en aan het andere niet. Het ene is immers de hefboom voor het andere. Als men zomaar de eisen van de Franstaligen inwilligt in verband met de taal, zal er in de komende jaren nooit iets kunnen worden gewijzigd in verband met het statuut van het gerechtelijk arrondissement zelf.

Uit krantenartikels heb ik begrepen dat in het verslag van de commissie verwezen werd naar een mogelijke splitsing van het gerechtelijk arrondissement. Wanneer men gevolg geeft aan bepaalde elementen van het verslag, met name in verband met de taalproblematiek, dan is het logisch dat men bij de institutionele hervorming ook het voortbestaan van het gerechtelijk arrondissement laat onderzoeken, temeer daar het verslag ernaar heeft verwezen.

Verder verwijs ik naar een artikel in de FET van maandag 3 januari. Daarin stond dat zelfs de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van Brussel klare taal wil over de splitsing van het gerechtelijk arrondissement.

Ook hij vindt dat bespreekbaar en dat is toch niet onbelangrijk, want hij kan uit ervaring spreken.

Ten derde, de splitsing van het gerechtelijk arrondissement is niet zomaar een fetisj die daar hangt maar stoelt wel degelijk op een groot gebrek in de werking van het parket. Ik verwijs naar de situatie in Brussel-Halle-Vilvoorde. Ik geef een voorbeeld van de nieuwe evolutie die zich nu voordoet. Binnen dit gerechtelijk arrondissement werd een nieuwe dienst opgericht, specifiek voor de stedelijke criminaliteit. Dat op zich is goed. Het is wel vrij laat dat men er ineens aandacht voor krijgt. Aan de verzuchtingen van Halle-Vilvoorde lijkt men echter niet tegemoet te komen.

Bovendien stel ik vast dat, tegen alle tradities in het Brussels parket in, de stedelijke criminaliteit binnenkort louter door Franstalige magistraten zal worden behandeld. Men vindt blijkbaar geen Nederlandstalige magistraten meer. Tot nu toe is het de gewoonte dat alle secties

Bart Laeremans

van het parket te Brussel minstens door 1 Nederlandstalige magistraat worden bemand. Van die traditie wordt nu blijkbaar afgeweken, mede door het gebrek aan Nederlandstalige magistraten.

Ten vierde, binnen de jeugdsectie van het parket van Brussel zijn 14 000 Franstalige dossiers en 6 000 Nederlandstalige hangende. Voor die 14 000 Franstalige dossiers zijn er 10 parketmagistraten en voor de 6 000 Nederlandstalige 2. Dat betekent dat de werklast voor de Nederlandstalige magistraten dubbel zo hoog is als voor de Franstalige. De taalproblematiek moet dus in zijn geheel worden bekeken en samen met de werking van het parket onder de loep worden genomen.

Mijnheer de minister, zal dit dossier nu eindelijk in zijn geheel worden besproken, ook wat de institutionele aspecten, de organisatie van het parket betreft? Tegen wanneer zal de studie die over de taalproblematiek zal worden uitgevoerd klaar zijn? Tegen wanneer zal de minister met nieuwe initiatieven naar buiten komen en in welk kader? Zal dat binnen de Costa zijn of zal het van de Costa worden afgesplitst?

De heer **Geert Bourgeois** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb u al herhaaldelijk ondervraagd over deze materie. Ik heb een aantal heel concrete vragen met betrekking tot het advies van de Commissie voor de gerechtelijke achterstand, over uw voornemens desbetreffend, uw plannen en deze van de regering. Ik neem aan dat er intussen een en ander op regeringsniveau besproken is.

Een eerste vraag heeft betrekking op de taalexamens. Er wordt gepleit voor een versoepeling van het taalexamen en een aanpassing van het koninklijk besluit, zonder aan de taalwetgeving te raken. Daarover heb ik vroeger al mijn mening uitgesproken. Volgens mensen die daarover heel veel weten is dat taalexamen geen onoverkomelijke klip. Wel zou men soms in de loop van het examen uitweiden, maar het verhaal als zou men alle onderdelen van een zeilschip in de andere taal vragen blijkt niet juist te zijn. Bestaat er dus inderdaad een aanbeveling om tot een versoepeling te komen? Bent u van plan daarop in te gaan? Zo ja, in welke zin? Ik kan me niet voorstellen dat het de bedoeling zou zijn - zelfs als u daarop ingaat - dat er geen tweetaligheid zou overblijven, zo niet holt men de taalwet uit.

Mijn tweede vraag heeft betrekking op de taalwetgeving zelf. Ik lees in het verslag van de Ministerraad van 29 oktober 1999 dat er beslist werd om een werkgroep op te richten die het oude voorstel van de vorige minister van Justitie over dit onderwerp zal onderzoeken. Betekent dit dat u mogelijkheid om de taalwetgeving zelf te wijzigen, nog steeds handhaaft? Dit was inderdaad het oude ontwerp-De Clerck, dat in de Senaat een zachte dood is gestorven. Daar verzet ik mij ten zeerste tegen. U weet

dat ik dit voor de Vlamingen totaal onaanvaardbaar vind. We dachten dat we daar vanaf waren. Ik zou dus heel uitdrukkelijk willen weten of u die piste blijft bewandelen, zoals blijkt uit het verslag van de Ministerraad van 29 oktober 1999.

Mijn derde vraag heeft betrekking op de parketjuristen en de referendarissen. Er wordt gepleit om daar ook aanvullingen te doen. Aan welke taalverhouding denkt u daar, dus de onderlinge verdeling Nederlandstalig-Franstalig? Welke taalvereisten zullen daar worden gesteld?

Mijn vierde vraag heeft betrekking op de politierechtbank. Ik lees in het tussentijds verslag en in de verslagen van de besprekingen van de Ministerraad dat er geopteerd wordt om die politierechtbanken in één arrondissementele structuur onder te brengen, met één management. Halle-Vilvoorde zou dan een afdeling worden van die ene politierechtbank, wat toch een wijziging vergt van de wetgeving. Bovendien zou Asse dan verdwijnen als zetel van de politierechtbank. Gaat u daarop in? Ik ben het daar niet mee eens, omdat dit een evolutie is die haaks zou staan op de evolutie om het gerechtelijk arrondissement te splitsen. Als er nog maar één politierechtbank overblijft, gespreid over Brussel en Halle-Vilvoorde, dan is dit eerder dan een door de Vlamingen gewenste evolutie, een stap in de richting van wat de Franstaligen willen, namelijk het behoud van die ene structuur. Daar kan ik het niet mee eens zijn. Mijn vraag is dus heel concreet: bent u van plan om daarop in te gaan?

Minister **Marc Verwilghen**: Mijnheer de voorzitter, alhoewel ik over deze aangelegenheid al enkele keren werd ondervraagd, onder meer vorige week nog door de heer Desmedt tijdens het actualiteitsdebat, ben ik bereid nog eens te antwoorden op de vragen van de heren Laeremans en Bourgeois.

Er is ten eerste de mededeling van het tussentijds verslag. Men heeft wellicht al ondervonden dat ik, als grote pleiter van de openheid, niet geneigd ben om delen van een verslag angstvallig achter te houden. Ik heb helaas moeten vaststellen dat niet iedereen daar op een even volwassen manier mee omgaat. Ik zal het commissiesecretariaat een afschrift van het tussentijds verslag bezorgen met het verzoek het aan de leden rond te delen.

Ik kan niet zeggen wanneer het eindrapport klaar zal zijn. De commissie zet haar werkzaamheden voort. Zij heeft enkele specifieke taken gekregen. Het uiteindelijke rapport zal dezelfde weg volgen.

Een volgende vraag had betrekking op de benoeming van de politierechters. Er zullen vier bijkomende politierechters worden benoemd op basis van artikel 69 van het Gerechtelijk Wetboek. Dat is een van de dringende

Marc Verwilghen

maatregelen die door de regering zijn aangenomen. Aangezien hiervoor geen bijzondere wet nodig is, kan hier op korte termijn een gevolg aan gegeven worden. Over de andere aanbevelingen heeft de regering nog geen standpunt ingenomen.

Een volgend punt betreft de aanwerving van referendarissen en parketjuristen. Bij de zetel zijn momenteel 11 Franstalige en 2 Nederlandstalige referendarissen in dienst. Er zijn 7 Nederlandstalige en 18 Franstalige parketjuristen in dienst. Het is mogelijk aan te werven op basis van de huidige verdeling, namelijk 29 aanwervingen in de zetel waar nog 16 vacatures zijn en 28 bij het parket waar er nog drie vacatures zijn. Ik werk momenteel aan een nota voor de minister van Begroting om bijkomende middelen te vragen. Het totaal aantal te werven juristen kan worden verhoogd tot 25% van de magistraten. Deze aanwervingen zullen gebeuren op basis van artikel 185 van het Gerechtelijk Wetboek. De aanwervingen zullen geschieden op basis van een selectietest en een functiegesprek bij de korpsoversten ter plaatse. De korpsoverste beslist over de toewijzing aan een bepaalde dienst of sectie of aan een bepaalde magistraat, naargelang van de plaatselijke noden en behoeften.

Over de taalvereiste kan ik meedelen, maar dat is wellicht niet nieuw, dat de contractuelen niet aan de taalwetgeving zijn onderworpen en dat de verdeling tussen het aantal Nederlandstaligen en Franstaligen nu nog niet kan worden bepaald, want die is juist afhankelijk van de behoeften van de dienst en de aanvraag van de korpsoversten.

Ik heb informatie opgezocht over een mogelijke wijziging van het koninklijk besluit in verband met het taalexamen. De meningen zijn hier toch wel wat uiteenlopend. Er is voor mij nog niet voldoende klaarheid. Ik ben zelf geen voorstander van een wijziging aan een of ander besluit. Ik ben wel voorstander van een globale aanpak, maar dan met het nodige respect voor de bestaande taalwetgeving. Ik ben een legalist wat dat betreft.

Er werd gevraagd naar de opdrachten die de Minister-raad heeft gegeven aan de twee ministers voor Institutionele Hervormingen. Die hebben betrekking op de taalproblematiek. Ze moeten onder meer onderzoeken in welke mate een bijzonder en tijdelijk kader waarvoor die magistraten pleiten, kan worden opgericht of te voorzien in vacante plaatsen waarin niet kan worden benoemd omdat de taalwetgeving moet worden nageleefd. Ik wacht hun reactie af. Zij zullen mij hun standpunt dienaangaande in de komende periode laten weten. Dan moet er nog verder overleg worden gepleegd. De rest is koffiedik kijken want ik heb nog geen reactie gekregen. Interpellaties over deze aangelegenheid moeten dus eerder tot die ministers worden gericht.

Een laatste opmerking heeft betrekking op de splitsing van het gerechtelijk arrondissement.

Als u de verslagen van de besprekingen in de commissie hebt gelezen, dat zult u vastgesteld hebben dat daarover werd gesproken en dat een voorstel werd geformuleerd zonder zich terzake te binden. Hun draagvlak verschilt blijkbaar van het draagvlak dat zij aanzien van deze splitsing zouden moeten in acht nemen. Er wordt echter over deze problematiek gesproken. U zult daarover dus in het verslag verduidelijking vinden.

De **voorzitter** : Mijnheer de minister, ik kan u bevestigen dat wij over de tekst beschikken, zowel in het Nederlands als in het Frans en hij zal aan de commissieleden worden bezorgd.

De heer **Bart Laeremans** (Vlaams Blok) : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

U spreekt over vier bijkomende politierechters. Ik neem aan dat zij voor Brussel zullen zijn en niet voor Asse of Vilvoorde, aangezien in Brussel de problemen het nijpendst zijn.

U zegt ook dat u nog geen stelling hebt ingenomen inzake de wijzigingen van de structuur. Op dat vlak was ik eigenlijk meer gerustgesteld door uw antwoord in de plenaire vergadering van 23 december 2000 dan nu. Ik heb de vraag nu zelfs niet meer gesteld omdat ik dacht dat het probleem van de baan was.

Indien u er echter nog maar zou aan denken om de structuur van de politierechtbanken, de splitsing van Vilvoorde en Asse zoals die op dit moment bestaat, in vraag te stellen, dan denk ik dat u een storm van protest gaat ontketen. Als er niet meer over wordt gesproken, denk ik dat het probleem van de baan is. Dan hebt u daarnet enige onduidelijkheid geschapen of heb ik het verkeerd geïnterpreteerd. Als het zo blijft, dan wens ik er niet meer over te spreken.

Wat het parket betreft, stel ik vast dat u naar een totaal van 28 medewerkers op een parket van bijna 100 mensen wilt gaan. Dat is net iets meer dan een kwart. Ik denk dat dat veel te weinig is voor de parketmagistraten. Als ik die mensen hoor vertellen wat zij allemaal moeten doen, hoeveel stapels arbeid zij hebben, hoeveel secretariaatswerk de magistraten zelf moeten doen, dan denk ik dat men er op termijn moet naar streven dat elke magistraat over een medewerker kan beschikken. Zo moeten zij niet meer achter de feiten aanhollen en kunnen zij meer inventief werk doen, dossiers grondig bekijken, enzovoort. U weet dat zij door de toevloed van dossiers worden overstelpt. In Brussel gaat het over honderdduizenden dossiers per jaar. Men moet de parketten

Bart Laeremans

meer armslag geven zodat zij hun werk goed kunnen doen, anders gaat men nooit opnieuw een aantrekkingskracht kunnen creëren voor de functie van parketmagistraat in het meest bevroegde arrondissement van het land.

Wat de taalverhouding betreft, lijkt het me logisch dat er in dezelfde verhouding als voor de parketmagistraten mensen worden aangeworven en dat dus de verhouding een derde/twee derde wordt gerespecteerd zoals die momenteel van kracht is en eigenlijk al een onderwaardering van het aantal Nederlandstalige inwoners is.

Ook wat de splitsing betreft laat u alles in het midden. Ik zou willen benadrukken dat ook de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg de mogelijkheid van een splitsing openlaat en er ook voor openstaat. Wanneer u dit niet doet, maar wel ingaat op de vraag tot wetswijziging uit Franstalige hoek, maakt u het onmogelijk om er nadien nog over te spreken. Het is veel efficiënter om het ene aan het andere te koppelen. Bovendien is dat ook logisch, want indien men het gerechtelijk arrondissement splitst, moet men sowieso over de taalwetgeving spreken omdat die wetgeving samenhangt met de indeling in arrondissementen en eventuele subarrondissementen.

Terzake hebt u ons in de kou laten staan. U hebt gezegd dat ze een voorstel hebben gedaan maar dat het draagvlak verschillend is van wat door de voorstellers werd geformuleerd.

Minister **Marc Verwilghen** : Wilt u mij een genoeg doen en de tekst eerst lezen ?

De heer **Bart Laeremans** (Vlaams Blok) : Dat wil ik doen, maar ik had mijn vraag al een aantal dagen geleden ingediend. Ik heb gevraagd om het liefst vóór de zitting mee te delen, dan hadden we daarover ten gronde kunnen spreken. Ik zal het eerst lezen, maar daarna zullen we u misschien opnieuw moeten ondervragen.

De **voorzitter** : Dan wacht u misschien best op het eindverslag. Dan zullen we misschien wat meer klaarheid in het dossier hebben, want de echo's die ik heb vanuit de Nederlandstalige Brusselse balie komen niet 100% overeen met wat u hebt geschetst.

De heer **Geert Bourgeois** (VU&ID) : Mijnheer de minister, ik heb geluisterd naar uw uiteenzetting. In verband met de politierechters zegt u dat er geen standpunt ingenomen is. Het is een denkpiste die gelanceerd is, maar ik neem aan dat u daar niet op ingaat en ik onderschrijf dat.

Wat de parketjuristen en de referendarissen betreft, ga ik akkoord dat er bijkomende ondersteuning gegeven wordt. Ik zou, los van dit dossier, ervoor willen pleiten om de aanwerving opnieuw te bekijken. Ik weet dat in artikel 185 staat dat de selectieprocedure door de korpsoverste

moet gebeuren. Of dit de meest waardevolle manier van selecteren is, weet ik niet. Ik denk dat dit uit de contractuele sfeer zou moeten worden gehaald en dat er een statuut zou moeten bestaan. Examens en aanwervingen zouden moeten geobjectiveerd worden. Dit staat los van de Brusselse problematiek. Ik heb u daarover in een andere context ook ondervraagd.

Wat het taalexamen betreft, denk ik dat indien nodig eventueel bepaalde wijzigingen kunnen worden aangebracht. Er zijn echter twee versies. Er zijn mensen die zeggen dat een wijziging niet hoeft en dat het niet onoverkomelijk is. In alle geval moet het uitgangspunt blijven dat de tweetaligheid verzekerd wordt van diegenen die het examen afleggen. Anders heeft het geen enkele zin. We kunnen de minister van Institutionele Hervormingen inderdaad interpellieren over de splitsing.

Ik waarschuw wel voor het zetten van steeds verdere stappen voor de oplossing van het Brusselse probleem en dit geïsoleerd te doen, zonder dat aan de rechtmatige vragen van de Vlamingen tegemoet gekomen wordt. Ik heb het al herhaaldelijk gehad over de pariteit bij Cassatie, de pariteit bij de Raad van State, de grotere werklast voor de Vlamingen over het hele land, enzovoort. Dit mag er dus niet toe leiden dat één probleem opgelost wordt, terwijl elders rechtzoekenden en de magistraten op hun honger blijven zitten.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Mondelinge vraag van de heer Geert Bourgeois aan de minister van Justitie over "de dringende noodzaak tot een wetswijziging met betrekking tot de rol van het openbaar ministerie in de rechtspleging zowel in burgerlijke als in strafzaken" (nr. 798)

Question orale de M. Geert Bourgeois au ministre de la Justice sur "l'urgente nécessité d'une modification législative concernant le rôle du ministère public dans la procédure tant civile que pénale" (n° 798)

De heer **Geert Bourgeois** (VU&ID) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag heeft betrekking op een probleem dat ons moet bezighouden. België is reeds driemaal veroordeeld door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg omdat de rol van het openbaar ministerie in de rechtspleging voor het Hof van Cassatie, zoals vastgelegd in het gerechtelijk wetboek, zowel in burgerlijke zaken als in strafzaken het artikel 6, § 1 van het EVRM schendt en wel op drie manieren : ten eerste, door het gebrek aan mededeling van de conclusie van het openbaar ministerie aan de

Geert Bourgeois

partijen; ten tweede, door het gebrek aan tegenspraak door de partijen op de conclusie van het openbaar ministerie en, ten derde, door de deelname van het openbaar ministerie aan de beraadslaging.

Dat is in drie arresten reeds gebeurd : in een strafzaak met het arrest Borgers van 30 oktober 1991, in een burgerlijke zaak met het arrest Vermeulen van 20 februari 1996 en in een tuchtzaak met het arrest Van Orshoven van 25 juni 1997. Er zouden tevens nog andere procedures hangende zijn.

Het Hof van Cassatie heeft zijn rechtspraak daaraan aangepast. Niettemin moet het fundamentele recht op tegenspraak en op het niet-deelnemen van het openbaar ministerie aan de beraadslagingen ook uit de wet blijken. De vorige regering had een wetsontwerp nr. 2142/I ingediend tot wijziging van het gerechtelijk wetboek inzake de tussenkomst van het openbaar ministerie in de procedure voor het Hof van Cassatie en in burgerlijke zaken voor de rechters ten gronde. Ook daarvan moet tijdens deze legislatuur nog werk worden gemaakt.

Mijnheer de minister, mijn vragen zijn de volgende.

Ten eerste, tot welke bedragen werd de Belgische Staat in die drie arresten veroordeeld ?

Ten tweede, zijn er nog zulke procedures hangende ? Zo ja, hoeveel zijn het er ? Hebben zij betrekking op de procedure voor het Hof van Cassatie of op de procedure voor de lagere rechtscollèges ? Ik beklemtoon dat die redenering ook moet worden doorgetrokken tot de adviezen in de lagere rechtbanken.

Ten derde, wanneer heeft de vertegenwoordiger van de Belgische regering voor het laatst verantwoording moeten afleggen aan het Comité van ministers over de opvolging van de veroordelingen van België ? Had deze verantwoording ook betrekking op deze problematiek ? Welke verantwoording werd er gegeven ?

Ten vierde, is deze problematiek voor u prioritair ? Zult u dat wetsontwerp opnieuw indienen of bent u van plan om terzake andere initiatieven te nemen ?

Minister **Marc Verwilghen** : Mijnheer de voorzitter, collega Bourgeois, uw eerste vraag gaat over een aantal veroordelingen van de Belgische Staat. Daarbij werd de Staat veroordeeld tot het betalen van de procedurekosten. In de zaak Borgers ging het om 113 250 BEF; in de zaken Vermeulen en Van Orshoven ging het telkens om 250 000 BEF. België werd niet veroordeeld tot enige andere materiële of morele schadevergoeding in deze drie zaken, die een schending betroffen van het artikel 6.1. van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens.

Het Hof heeft de verzoeken omtrent de materiële schade verworpen omdat er geen oorzakelijk verband bestond tussen de overtreding van artikel 6.1. en de aangevoerde schade. De morele schade was volgens het Hof reeds voldoende hersteld door de vaststelling dat artikel 6.1. inderdaad geschonden werd.

Momenteel lopen er twee beroepen op het Hof over deze problematiek, namelijk de zaken Wynen en IMEC, die handelen over een procedure bij het Hof van Cassatie.

Verder is er de zaak Coëme en consoorten. In deze laatste zaak wordt de procedure op zich niet in vraag gesteld, maar wel de invloed die het openbaar ministerie zou uitoefenen op het Hof van Cassatie. De eiser bekritiseert deze invloed die volgens hem overheersend is. Bovendien gaat het hier om de grond van de zaak. Het gaat immers om de veroordeling van een minister.

Het Comité van ministers moet trouwens nog elf dossiers onderzoeken in verband

met de procedure voor het Hof van Cassatie en de deelneming van het openbaar ministerie aan het beraad. Acht dossiers worden onderzocht in het kader van artikel 32 van het EVRM. Drie andere, namelijk de zaken Borgers, Vermeulen en Van Orshoven worden onderzocht in het kader van artikel 54.

De Belgische Staat heeft op 4 november 1999 verslag uitgebracht over het gevolg dat wordt verleend aan de beslissing van het Hof in deze materie. Bij die gelegenheid werd verduidelijkt dat opnieuw een ontwerp van wet zal worden ingediend tot wijziging van het gerechtelijk wetboek inzake de tussenkomst van het openbaar ministerie in de procedure voor het Hof van Cassatie en in burgerlijke zaken voor de feitenrechters. Dit ontwerp werd reeds ingeleid door de vorige regering en zal binnenkort opnieuw worden ingediend door mijn collega. Zo zal reeds op korte termijn beantwoord worden aan een mijns inziens terechte verzuchting.

De heer **Geert Bourgeois** (VU&ID) : Dank u, mijnheer de minister. Ik zal met genoegen meewerken aan dit initiatief.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

- *De openbare commissievergadering wordt gesloten om 13.10 uur.*

- *La réunion publique de commission est levée à 13.10 heures.*